

MAGYAR

HUNGARIA
Extern

T. Dunaposta

BUDAPEST
Postafiók 151.

* KERESZTÉNY * NAPILAP *

Laptulajdonos: SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R-T. Törvényszéki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Igazgató és felelős szerkesztő:

DR PAÁL ÁRPÁD

ORADEA

Főmunkatárs:

DR GYÁRFÁS ELEMÉR

Az első hét eredményei
a belga-holland harctéren indult
új hadműveletekben

Egymást ellensúlyozzák a hadviselő felek sikerei. Olaszország a mérleg nyelve helyzetébe jutott

A tegnapi, pénteki nap ismét meghozta a maga nagy lökését a nyugati hatalmak és Németország élet-halál küzdelmében. Sorsdöntő jelentőségű esemény nem történt ugyan, — hiszen a megerősített Dyle-állások elfoglalása és a francia-belga határ mentén húzódo Maginot-vonal 100 kilométeres át-törése a francia, angol és belga vezérkarok jelentéseiből már előre volt látható, — de azért pillanatnyilag a német haderőtől valamelyes siker és előny nem vitatható el. Ezzel szemben kétségtelen, hogy a szövetséges hadseregek szelleme érintetlen s bár az illetékes vezérkarok jelentése szerint többször vált szükségessé a hadsereg-átcsoportosítás, az egyesült angol-francia-belga haderők elszántan tekintenek a további küzdelmek elé.

A május 10-ike óta eltelt egy hét fontosabb katonai eredményeit így a következőkben foglalhatjuk össze:

Német részen:

1. A német haderő egy nap leforgása alatt megszállta Luxemburgot.
 2. Öt nap leforgása alatt kapitulációra bírta Hollandiát és elfoglalta a bevehetetlennek gondolt holland-erődítményrendszerét. Seeland tartományból Tholen-félsziget a pénteki nap folyamán ugyancsak megalta magát.
 3. Elfoglalta Belgium kétharmadrészét Lüttich és Namur erődítményeivel egyetemben, amelyek pedig Európa első erődítményei voltak és kivette az ellenséget a szörnymódon megerősített Dyle-állásokból. Ezek az állások Namurtól Brüsszelig át Antwerpenig húzódnak és a francia Maginot-vonalnak egyikirányu folytatását képezik.
 4. Behatolt Északfranciaország területére, Sedan és Maubeuge között 100 kilométer szélességben áttört a Maginot-vonalat s ez idő szerint nyugati irányban üldözi a francia haderők idecsoportosított egységeit.
 5. Légi haderőben 8 nap alatt megsemmisített 1500 ellenséges repülőgépet, hatásosan támadta az ellenséges repülőbázisokat s a szövetséges haderők felvonulási útjait, menetelő hadoszlopait.
 6. Nagy csapást mért az angol tengeri haderőre és az élet-halálra menő küzdelmet Anglia kapujáig toltá előre.
- Ezek kétségtelenül hatalmas sikerek, döntő jelentőséget azonban talán mégsem lehet nekik tulajdonítani.
- A szövetségesek javára ugyanis a következő szempontok esnek súlyosan latba:
1. Sikertült a szövetséges haderőknek kisebb-nagyobb átcsoportosításokkal megteremteniük az egységes hadvonalat. Ez a hadvonal ezidő szerint nagyjából Lille—Gand—Antwerpen irányában húzódik végig egészen a holland határig.
 2. Narvik körül az angol tengeri és légi flotta hatalmas nyomást gyakorol a német megszállókra. A néhány ezer főnyi német haderő tartja ugyan Narvikot, de — mint az egyik Reuter-jelentés erősen hangsúlyozza, — az angol bombázó repülőgépek sikerült e fontos kikötővárost romhalmazzá lőniük. Az angol haderő azért is helyez nagy súlvt

Narvik visszafoglalására, mert ezt szánták a norvég kormány fővárosának.

3. Az angol légi és tengeri haderők még május 10-én megszállták Izland szigetét s ezzel előzték a németeknek egy esetleg szintén ilyen irányu szándékát.

4. Anglia ma már szövetségesének tudhatja Hollandia és Belgium tengeri haderőjét, egész kereskedelmi hajóúrtartalmát. Ez az úrtartalom 3 millió tonna, tehát talán még több, mint amennyit a németek eddig elpusztítottak.

5. Az ausztráliai csapatok egyre gyorsabb iramban szállnak partra Egyiptomban, hogy onnan Pa-

lesztina és Szíria felé meneteljenek. Ezek a haderők egy esetleges földközi-tengeri küzdelem során igen komoly tényezők lehetnek.

6. Az Amerikai Egyesült Államok közhatalmának nagyrésze, s maga Roosevelt elnök is ma már kétségtelenül a szövetségesekkel érez együtt. A csak a napokban megszavazott óriási hadfelszerelési összeg is, — bár egyelőre közvetve — a szövetségesek ügyét kívánja szolgálni. De valószínűen már a közeli hetekben megkezdődnek a tanácskozások arról, hogyan lehetne az Unió hadirepülőgépgyártását a legmagasabb teljesítő képességgé fokozni. Olyan hangok is hallhatók, hogy a jövő évben az Unió már 50 ezer repülőgépet lesz képes gyártani. Igaz, hogy talán a repülőgépeknel is nagyobb probléma a kiképzett repülők kérdése, de Amerika a korlátlan lehetőségek hazája s bizonyára erre a kérdésre is találnak majd megoldást.

A legnagyobb kérdőjel e pillanatban Olaszország. Be fog-e avatkozni ténylegesen is az élet-halálra menő küzdelembe, vagy csak a francia haderők egy jelentékeny részét kívánja lekötve tartani az Alpsek lábánál? Ez a nagy kérdés s ezen fordul meg talán minden. Olaszország ma a mérleg nyelv szerepét játsza s esetleg ő dönti el Európa jövő sorsát, amiről oly drámai módon szólt Gamelin francia tábornok az elmúlt 24 órában a szövetséges hadseregek katonáihoz.

A legújabb hadieseményekről részletes híreink a következők:

A német csapatok péntek estefelé bevonultak
Brüsszelbe

Löwen város eleste után a belga fővárost védő harc vonal visszavonult. Vander Forker belügyminiszter rádióbeszédben elismeréssel adózott a belga hadseregnek s bejelentette a kormány elköltözését Brüsszelből

Berlinből jelentik (Német Távirati Iroda): A német véderő főparancsnoksága közli: Egy átfogó támadás következtében Löwen (Louvain) elesett. A tőle délre fekvő angol és francia állás összeomlása után a német csapatok péntek estefelé bevonultak Brüsszelbe. A német csapatok súlyos harcok után Louvaintól északra megtörték a Dyle állást és elfoglalták Mechelnt.

Berlinből jelentik (Német Távirati Iroda): A német csapatok előnyomulása során Amsterdamtól északra megközelítették az északi fronton az erődítményeket.

Brüsszelből jelentik. Pierlot belga miniszterelnök beszéde, amelyet a rádió is közvetítenie kellett volna, elmaradt. Helyette Vander Forker belügyminiszter beszélt. Ismertette a harctéri helyzetet és bejelentette, hogy a kormány elhagyta a fővárost és más helyre teszi át székhelyét. A szövetséges csapatok a belgák-

kal vállvetve védekeznek a támadások ellen és ellentámadásba mentek át. De az események gyorsabban zajlanak, mint azelőtt. Olyan a helyzet, mint 1914 első heteiben. A miniszter elismeréssel adózott a belga hadseregnek, majd felhívta a népet, hogy vegyen példát az uralkodóról, aki megőrizte nyugalmát a válságos helyzetben is.

Az angol hadügyminisztérium magyarázata a brüsszeli visszavonulásról.

Londonból jelentik: A hadügyminisztérium jelenti: Május 16-ról 17-re virradó éjszaka szükségessé vált több helyen a front kiigazítása. Ezért az angol expedíciós haderőt Brüsszeltől nyugatra levő állásokba vonták vissza. Ezt a kiigazítást beavatkozás nélkül keresztül vitték, szó sincs semmi előnyomulásról, vagy betörésről ebben a körzetben, mint azt a német közlemény sejteti.

A német vezéri főhadiszállás jelentése:

Antwerpen és Namur között áttörték a Dyle-állást. Elfoglalták a Namur-erőd észak-keleti arcvonalát. — Szedántól Dél-Keletre százkilométer szélességben áttörték a Maginot-vonalat

Berlinből jelentik: A német vezéri főhadiszállás közli: Antwerpen és Namur között tomboló csatában Wawretól délre áttörtük a Dyle állást és elfoglaltuk Namur erőd északkeleti arcvonalát. Maubeuge-tól délre egészen a Sedántól délkeletre fekvő Carlignanig száz kilométer szélességben áttörtük a Maginot-vona-

lat. A francia páncélos erőket, amelyek Dinantól nyugatra szembeszálltak páncélosainkkal, megvertük. A hadsereg és a légi haderő mindenütt üldözi a nyugat felé visszavonuló ellenséget. A Sedántól délkeletre tomboló harcokban Balk ezredes személyes bátorságával különösen kitüntette magát. Itt tizenkétezer

PALMA
MINDIG CSAK
PALMA
MARAD!
FELÜLMULHATATLAN
MINŐSÉGI

fogyót ejtettünk, közöttük két tábornokot és számos löveget zsákmányoltunk. A Saar arcvonalon folytattuk felderítő tevékenységünket a Maginot-vonal ellen. Hollandiában folyamatban van a Zeeland tartománybeli szigetek elfoglalása. Tholen szigete csütörtökön megadta magát.

A német légi erő főbb egységei május 16-án az ellenség hátában lévő közlekedési útvonalak fölött fejtették ki tevékenységüket Franciaországban és Belgiumban. Számos vasútvonalat és országutat szétromboltak. Vonatokat és menetelésben lévő csapatokat szórtak szét. Az ellenséges hajóegységek ellen intézett támadás során egy páncélos cirkálót és egy ágyúszádot elsüllyesztettek a belga és holland part mentén. Egy szállítóhajót oly súlyosan megrongáltak, hogy ki kellett vonni a forgalomból. Két torpedórombolót szintén súlyosan megrongáltak.

Az Északi-tengeren egy alámerülten haladó buvárhajót bombával eltaláltak és ez minden valószínűség szerint elsüllyedt. Egy hadihajót és egy könnyű cirkálót Narvik mellett nehéz bombatalálatok érték és egy 15 tonnás tartályhajót gyújtóbombával felgyújtottak. A légi harcok során egy ellenséges vadászgépet a németek lelőttek.

A német légi erők az ellenségnek partraszállított és összevont csapatait több helyen megtámadták és így megkönnyítették azoknak a német alpesi vadászoknak a tevékenységét, akik védekező harcban állnak az ellenséggel. A norvégiai német csapatok újabb erősítéseket kaptak. A csütörtöki napon az ellenség repülőgép-vesztése 59-re emelkedett, amelyek közül 30-at légiharc során, 8-at légharítás folytán lőttek le, a többi pedig a repülőtereken pusztult el. 15 német repülőgép nem tért vissza.

Német megállapítások a nyugati offenzíva eddigi eredményeiről.

Berlinből jelentik (Német Távíráti Iroda): A nyugati offenzíva eddigi eredményeként német részről megállapítják, hogy a német légi haderő tömeges harcbevetése már az első napon szétrombolta az ellenséges légi haderő erős részeit, megsemmisített ezeröttszáz repülőgépet és megsemmisítő csapást mért az ellenséges talajberendezésekre. A háború Anglia

kapui elé került. Mindezekből kitűnik a szövetséges hadvezetés súlyos helyzete. Belgium osztja nemsokára Hollandia, Lengyelország és Norvégia sorsát, Anglia következő áldozata Franciaország lesz.

Angol megállapítás szerint a tulajdonképpeni Maginot-vonalon még nem történt áttörés.

Londonból jelentik: A Reuter londoni illetékes körökben úgy értesül, hogy a helyzetet súlyosnak ítélik meg. A német páncélos erők áttörték a francia vonalakat és mélyen behatoltak francia területre. Az áttörés helye nem a tulajdonképpeni Maginot-vonal, hanem annak belga határmenti meghosszabbítása. Ezt a franciák az utóbbi tizenkét hónap alatt építették ki. Meg kell állapítani, hogy a németek megnyerték az első menetet. Sikerüket első-

Gamelin tábornok napi-parancsa: „Győzni vagy meghalni!”

Churchill angol miniszterelnök kivételes fontosságú tanácskozásokat folytatott Párizsban a francia kormány tagjaival és Gamelin tábornokkal

Párizsból jelentik: Gamelin tábornok a következő napiparancsot adta ki:

— A most folyó ütközéssel hazánk és az egész világ sorsa függ. Mindazoknak a csapatoknak, amelyek nem tudnak előnyomulni, inkább föl kell áldozniuk életüket, minthogy elhagyják a reájuk bízott hazai földet. Mint történelmünk nehéz óráiban, ma is az a jelszavunk: győzni, vagy meghalni. Győznünk kell.

Párizsból jelentik: A Havas-ügnökség közli, hogy Churchill angol miniszterelnök csütörtökön Párizsba érkezett s megbeszélést folytatott a francia kormány tagjaival. Az értekezleten résztvett Reynaud francia miniszterelnök, Daladier és Gamelin tábornok. A tanácskozásokat kivételes fontosságúnak jelzik illetékes körökben a folyamatban levő hadműveletek alakulása és a jövőre vonatkozó tervek előkészítése szempontjából. Churchill pénteken hajnalban repülőgépen már vissza is tért Londonba.

A Radar távirati iroda londoni közlése szerint a Havas-ügnökség megállapította, hogy illetékes angol körök szerint Churchill csütörtökön határozta el párizsi útját, miután jelentéseket kapott, amelyekből megítélhette a belgiumi események

Testsúlyának legpontosabb ellenőre:
**a „Hess“
fürdőszoba-mérleg**
BAZILLI-DEAK

Oradea, Dr. Aurel Lazar u. 1 Telefon: 35-36

sorban annak az új módszernek köszönhető, hogy mindenekelőtt bombázó repülőgépektől támogatott nehéz harci kocsikkal tisztítják meg a terepet. Ez azonban csak az első menet volt. Az államférfiak úgy Londonban, mint Párizsban egyaránt bíznak a végső eredményben.

igazi fontosságát. Az a benyomás, hogy párizsi látogatása a legbátoribb hatása s különösen értékes és hasznos volt. Jelentik, hogy noha a helyzet komoly, Londonban a legnagyobb bizalommal tekintenek a jövő elé. Az utóbbi napokban kapott jelentések azt mutatják, hogy az angol légi erő, úgy a gépeket, mint a repülőket tekintve, határozottan jobb az ellenséges erőnél.

Gamelin megvárja az alkalmas időt a nagy főtámadásra.

Londonból jelentik: A Reuter megállapítása szerint kétségtelen, hogy Gamelinnek megvannak a tervei, melyek szerint szembe száll a német előretöréssel, de jellemének nem felel meg az elhamarkodott cselekvés. Úgy látszik, Gamelin megvárja az alkalmas időt a nagy főtámadásra. Az angol erőknek is meg kell várniuk a Sedannál folyamatban lévő csata kimenetelét.

Fölmondtak háromszáz népszövetségi tisztviselőnek.

Gentből jelentik: A német főbírók mintegy háromszáz föl számláló népszövetségi tisztviselő-csoportnak fölmondtak. Köszönését fejezte

Virágzik a búza

Irtá: Dénes Gizella

Hajnali pirkadásban úszott a falu, amikor Nanica kibújt a meleg, sok tollal bélelt ágyból. Egyet nyújtózott, ahogy a hideg, tapasztott földet megérintette mezitelen lába. Anyja a kékrefestett láda körül topogott.

— Má megint pénzt dugdos, édös — nevetett a lány —, osztán, ha gyűn a vásár, mégse találi meg.

— Ereggy a dögodra. Apád nem szenved a tohonyaságot.

Felcsattant, a lány:

— Én csak nem vagyok tohonya? Más lány ilyenkor még nyújtózik egyet. Még nem is harangoztak.

— Más lány, más lány — dohogott az öregasszony s közben jó begyömöszölte egy piros rékli ujjába a pénzt. — Mindéig azt hozod elő. Akárhogy van, te az első gazda lánya vagy. Ha férjhez mész, ötven hold földet kap veled az urad.

Nanica elpityentette a száját.

— Mindéig a vagyont hozik elő. Másru nincs beszéd, csak arru, hogy nekünk ez van, az van. Mit érök vele?

Olyan csüggedten, szomorúan mondta ezt a lány, hogy az anyja enyszeriben fölemelkedett. Hevesen lecsapta a láda fedelét.

— Persze, megén arra gondusz... Tudom szívesebben lennél utolsó a faluban, csak közelebb lehess ahhol a béres fajzathol. Nincs más legény a faluban, csak Pongor Peti?

— Nincs kiáltott a lány és csapkodni kezdte a tömött, teli párnákat.

A lány felhúzta a vállát. Nem igen félt anyjától. Tudta, érezte, hogy ellenkezését egy pillanat alatt szétfújhatná az apja beleegyző, megadó igenje. Anyja miatt már régen házuknál lehetne a „béresfajzat“, bárhogy csipkedte is gyűlölséges szávaival. Csak az apja a vén vörösnakú paraszt!

Egyszer szolt csak fölöle s úgy vágott öklével az asztalra, hogy a falak szentképei is összerendeztek. Mindazonáltal Nanica egy percre se vesztette el bizodalját. Ha lehetett, szót váltott a legénnyel, kisorsant esténként, míg apja etetett, anyja fejt, a kapuba s ott mondtak egymásnak biztató szókat. Nem sokáig bibelődött a szobában. Hallotta, hogy az apja befog a szekérbe s rövidesen az udvaron termett.

— Sítfore mén? — kiáltott a lány és a kocsihoz szaladt.

Apja csak bólintott.

— Én is megyek.

Az öreg megtömté a pipáját. Míg a dohánnyal bajlódott, úgy a foga közül szórta a szókat.

— Tülem gyühecc.

Nem telt bele tíz perc, már a mezők között futott velük a két sárga kanca. Egy lélek se járt a harmatos hajnali napfényben csillogó földtáblákon. A falu még csak most ébredt s a mező titokzatosan mélyen hallgatott. A pacsirta is most kezdett mozgolódni. Egészen előttük rebbent föl a búzatábláról s repült-repült magasra a nap közelébe, a hajnali égbolt felé. Csöppnyi cs're egyre csattogott s Nanica összehúzott szemekkel bámult utána.

Friss búzatáblák között kanyargott az út. Hamvasan, gyenge zöldben hullámozott a vetés. Gyönyörű dús szálak szöktek föl a hantokból s vidám, nagy kedvvel sorakoztak egymás mellé.

— Nincs szebb a világon a búzavetésnél! — kiáltott hirtelenjött, ösztön s mámorral Nanica.

— Most virágzik — mondta rá csendesen az apja s kihúzta szájából a pipát. Még a kalapját is lekapta fejéről s imádságos áhitattal nézett körül a selymes, viruló vetéseken.

... Most virágzik a búza... A gazdag kalászok édes fejei körül lágy, hajnali harmatként remeg a könnyű szárnyú virág. Alig látja a szem. Olyan, mintha sárga por-petty hullott volna rá. Ebben az időben olyan a búzaszál, mint a tizenhat éves lány. Friss, bátor és üde. Az érettség még a távol horizonton lebeg, még nem perzselte meg!

Ugyanazon nyersanyagok Ugyanolyan jó minőség

Chlorodont - Fogpaszta

ki, hogy a Népszövetség alkalmazottai belátva a helyzetet, ezt a felmondást tudomásul vették.

Fölfegyverzik a francia rádióállomások alkalmazottait.

Párizsból jelentik: (Havas.) A francia rádióállomások alkalmazottainak megengedték, hogy szolgálat közben fegyvert viseljenek. A francia cserkészeket mozgósítják és védelmi szolgálatba állítják.

Egy 14 ezer tonnás belga hajó pusztulása

Berlinből jelentik: A Német Távíratok Iroda közölte, hogy a 13869 tonnás Ville de Brugge belga hajó bombatalálat következtében elsüllyedt. A hajó legénységének 53 tagja Londonba érkezett. A hajót, mely eredetileg a *President Harding* amerikai hajó volt, kedden reggel Antwerpen elhagyása után egy német repülőgép bombázta.

Angol repülőgépek sikerei Narvik közelében.

Londonból jelentik: A haditengerészet repülőgépei pénteken támadást intéztek Narvik közelében német üzemanyagkészletek ellen. Négy közlajtartályt elpusztítottak. A Franciaországban lévő angol légi erő ismét támadást intézett német felvonuló oszlopok és harci kocsik ellen. A németek légi támadásait visszaverték.

nap aranykévéje, még délceg és büszke. Ez a legkényesebb idő. Ilyenkor a legkonokabb gazda is levett kalappal bókol az útszéli keresztek előtt s titkos könyörgéssel néz az égre: csak eső ne érje, jég ne verje a búzavetést! Később már vihárt állóbb. De most csak napot kapjan, gyenge harmatot és langyos, édes fejlesztő meleget.

— Virágzik a búza — susogta Nanica s keresztet vetett magára. Nagy templomos csend borult rájuk. A lány kedves barnára égett arca oldalt hajolt az apja felé, mintha kérni akarta volna valamire, engedékenységre, büszkeség elvetésére. De szólni még se mert, csak nézte apját, akinek szeme ott kalandozott égő szerelemmel a búzatablák hullámain.

Távolról hirtelen kaszapengés hangzott. Néha lassú sziszegés is szemelt, ahogy köszörülte valaki a kaszát. Nyomban utána hallható lett a lucerna síró hullása.

— Vajjon ki lehet — dörmögte az öreg paraszt s kezét szeme elé tartva, kémélőn futotta át szemeivel a mezőt.

A lány hirtelen elpirult. A mező közepén egy sugár fiatal férfi hajladozott. Barna karjaiban lágyan, könnyedén lengett a kaszanyél s nyomában sűrűn hullottak, dülték a rendek.

— Pongor Peti — mondta halkán a lány s elzordította a fejét. Várt, hogy az apja belevág ostorával a lovak közé s káromkodva szidalmazza a legényt, akit még csak emlegetni sem szabad.

Az öreg azonban nem szólt összehúzott szemekkel nézte a legényt.

— Eletre való embőr ez — mondta végül soáára s hagyta, hogy a lovak csendesen, poroszkálva elvigyék a kaszás előtt.

— Úgy-e? — nevetett Nanica. — Csak egy hibáját tudom, hogy szegény.

Apja fölemelte kezét.

— Azér szegény az egyik, mert a másik gazdag — mondta nagy bölcsességgel. — Kinek van, kinek nincs. Kinek van, adjon a ninestelennek.

A lány szédülten ült apja mellett.

Feszült érdeklődés Rómában a nyugati csata fejleményei iránt

Mussolini lapja írja, hogy az olasz népnek „most vagy soha” rendeznie kell földközi-tengeri helyzetét. Az olasz kormány kellő megfontolással ad választ Rooseveltnek

Rómából jelentik (Stefani): Rómában feszült érdeklődéssel követik a nyugati csata fejleményeit. Pénteken újabb angolelleses falragaszok jelentek meg Róma utcáin. A falragaszok az angol flotta halálhírét közölték. Ugyanakkor az olasz sajtó állandóan napirenden tartja Olaszország problémáit és figyelmezteti a közönséget, hogy az olasz népnek bármely pillanatban készen kell lenni arra, hogy Olaszország problémáit megoldják. A *Popolo d'Italia* hangoztatja, hogy a fasiszta Olaszországnak meg kell valósítania Olaszország nagy céljait. Az olasz népnek most, vagy soha, rendeznie kell földközi-tengeri helyzetét. Most,

vagy soha, — ismétli a lap, — s aki ellenkező véleményen van, azt árulónak tekintik és úgy bánanak el vele.

Rómából jelentik: A félhivatalos *Informazione del Giorno* azt írja, hogy Rooseveltnek Mussolinihez intézett üzenete magántermeszteti és ezért indiszkrécióna tartalmát közölni. Annyit el lehet mondani, hogy Roosevelt az üzenetben határozottan hangoztatta a békéhez fűződő érdekeket. Kétségtelen az is, hogy az olasz kormány a Rooseveltnek adandó választ kellő megfontolással beszéli meg. A választ tartalmáról egyelőre megközelítőleg sem lehet semmit sem tudni.

Jugoszláv sajtóvélemény szerint Olaszország választra érkezett.

Belgrádból jelentik: A *Politika* úgy látja, hogy Olaszország elérkezett válaszfúrára. A lap szerint berlini hivatalos körökben megállapítják, Olaszországnak érdeke, hogy most akcióba lépjen a Földközi-tengeren és támadást intézzen Korzika, Málta és francia Savoya ellen. Ugyanakkor igyekeznek megnyugtatni a

— Csoda ez, isteni nagy csoda — gondolta. A következő percben észrevette őket a legény. Köszönt.

— Apja megállította a kocsit. Leszállt. — Aggyon Isten, Peti... Látom, koránkelő vagy...

A legény elbámult. Sose szolt még hozzá ez a gögös gazdag paraszt. Dacosan állta hát a tekintetét.

— Azért teszem, mert szeretem a munkát, a paraszti munkát.

— Ugy mondta ezt, mint valami hitvallást.

— Úgy-e? — nevetett az öreg —, úgy-e, csak a legszebb élet a paraszti élet?

— Az...

Sunyi, melegedő hunyorgás cikázott az öreg szeméire. Fontoskodva hajolt a legényhez, mintha próbát akart volna vele tenni.

— Láttad már a búzavetést?

— Most virágzik — mondta Peti s hirtelenjött ősi ösztönrel lekapta gyorsan fejéről a kalapot.

E mozdulatra testvérnek érezte a legényt, ki a legszegényebb volt a faluban. A nagy csendben mintha eltűnt volna a régi gög, mely választófal-ként meredt a két fiatal közé. E percben Pongor Peti nem volt többé koldus, béresfajzat a gazdag paraszt előtt, csak a két erős munkabíró karját látta, csak a szemében lobogó ösztönös földszereget és paraszti öntudatot érezte. S e pillanatban határozott a fiatalok sorsa fölött. Egészen beleillik ez a legény az ötven holdba... Ez nem fogja elverni se italton, se kártyán. Minden barázdát a verjékével öntöz.

— Peti — szolt hirtelen öblös hangját elmélyítve —, ha végezté, kaszálj helyöttem is.

— Édesapám! — sikoltott Nanica — hát mégis!...

Az öreg azonban nem szólt többet. Odatámaszkodott s mint aki mindent befejezett, minden kérdést megoldott: a virágzó búzatablák felé fordulva csendesen, megnyugodtan pipált tovább.

Ribbentrop német külügyminiszter tájékoztatta a berlini újságírókat — a külföldieket is — a hollandiai és belgiami helyzetről

Balkánt és azt állítják Berlinben, hogy Olaszországban a háborúba való belépése nem jelenti azt, mintha bizonyos terveket akarnának a Balkánon megvalósítani.

Angol és orosz sajtómegállapítások Olaszország beavatkozása következményeiről.

Londonból jelentik: A Daily Telegraph szerint Törökország azonnal beavatkozik a konfliktusba, ha Olaszország belép a háborúba, mivel ez az olasz lépés közvetlenül a Földközi-tenger statusquo veszélyeztetését jelenti és hatályba lép az angol-francia-török segélynyújtási egyezmény.

A Newyork Times interjú közöl Stalinnal. Eszerint Stalin állítólag ki jelentette, hogy minden olyan támadás, mely a keleteurópai statusquo ellen irányul, szovjet ellenállásba ütközne.

Viszont a Német Távirati Iroda szerint a moszkvai Pravda című félhivatalos lap fejtegetést közöl arról, hogy Olaszország a Földközi-tengeren föltétlen stratégiai fölényben van az angolokkal és franciákkal szemben. Ugyanis Sziáliából, Szárdíniából, a Pantillerákról, a Dodekamezozs-szigetektől és Tripoliszból megszakíthatja az angol útát és a francia gyarmati hadseregek átkelését. Az orosz haditengerészet lapja hasonló tartalmú fejtegetést közöl.

Nem hívták haza a Törökországban lakó olaszokat. Korlátozták a török napilapok terjedelmét.

Rómából jelentik: A lapok istanbuli jelentése szerint nem felel meg a valóságnak az a hír, hogy a Törökországban élő olasz állampolgárok a kormányuk felszólítására elhagyták volna Törökország területét.

Istanbulból jelentik: Minisztertanácsai határozattal a napilapok terjedelmét hat-nyolc oldalra korlátozták, a hivatalos Ulus kivételével.

Magyar és német vendégek Olaszországban.

Velencéből jelentik: Homan Bálint magyarországi vallás- és közoktatásügyi miniszter pénteken megérkezett Velencébe, hogy részt vegyen a két évenként megrendezett képzőművészeti kiállításon. A magyar miniszteri ünnepélyesen fogadták. Viktor Emánuel olasz király és császár szombaton nyitja meg a kiállítást. Az olasz lapok élénken foglalkoznak a magyar miniszter olaszországi látogatásával.

Nápolyból jelentik (Stefani): Pénteken este Nápoly prefektusa estében látta vendégül Epp német birodalmi helytartót. Epp pohárköszöntőjében az olasz uralkodót, Mussolini miniszterelnököt és az olasz hadsereget éllette.

A görög miniszterelnök mebeszélése a jugoszláv és római követtel.

Athénből jelentik: Metaxas görög miniszterelnök pénteken mebeszélést folytatott az athéni jugoszláv és román követtel.

Az amerikai magyar katolikusok gyásza

Budapestről jelentik: Az amerikai magyar páp-ság egyik rokonszenves alakja dr. Komlóssy Miklós pittsburgi plébános meghalt. Evtizedekkel ezelőtt a budapesti terézvárosi plébánián káplánoskodott.

A májusi fagy következményei

Negyvenszázalékos kár a bihari szőlőkben

A völgyekben tömegesen leküdt a szőlőre a fagy. A gyümölcslákat valósággal learatta. Kertiveteményekben is sok a kár

Oradea-Nagyvárad. Saját tud. A városba érkező váradkörnyéki földművesek, szőlősgazdák, de Bihar megye és az Ermellék távolabbi részeiről beérkező magánjelentések is megdöbbentő képet festenek a kárról, amelyet a fagy kedre virradó éjjel a kertekben, szőlőkben, gyümölcsösökben okozott. Ezzel szemben a nagyvárad-i mezőgazdasági kamara közlése, amelyet lapunk tegnapi számában ismertettünk, megnyugtatóbb adatokat tartalmaz, úgy hogy a közönség ma is tájékozatlan a kár valódi méretei felől.

A helyzet az, hogy a gazdák előtt csak most, a 3-5 fokos hideget árasztó éjszaka után öt nappal vált nyilvánvalóvá, mekkora kár érte őket a májusi fagy következtében. Eddig még reménykedtek, hogy a szőlő és a vetemény egy része legalább magához tér. De a fagyos éjszaka óta elég kedvező volt az időjárás ahhoz, hogy a növényzet kiheverje a csapást; hűvös esők és azokat követőleg enyhe felmelegedések voltak, s a fagytól hántott hajtások mégsem elevenedtek fel újra. Most már véglegesen számot tudnak adni a gazdák arról, hogy mi fagyott el, s mi maradt meg. És ez a számadás nagyon ésszerű.

Rövid séta a várad szőlőhegyen

és a város határában igazolja az aggodalmakat, amelyeket az első fagyhírek keltettek.

Távolról tekintve, úgy tűnik fel, mintha nem lenne semmi baj. A fák zöldjébe csak itt-ott vegyül barna folt; a rétek májusi üdésége változatlanul megmaradt és a gabonavetések — ha az időszakhoz képest fejletlenül is — szokott tavaszi színeikben pompáznak mindenfelé. De alig hagyja el az ember a házaktól jobban védett városrészeket, már szembe ötlenek a fagy első nyomai. A Kálvária-úton, egy kis ház palánktalan kertje előtt szegény asszony panaszkodik egy munkásembernek.

— Mintha leforrázták volna — mutatja a már szépen indult babvetést. — Csak itt-ott maradt egy ép bokor. Máig vártam: azt hittem, hogy életre kél megint. De holnap már kikapálom az egészet és újra vetem... Es odébb a krumpli szintén leégett, pedig milyen gyönyörű volt már. És ez a nagy diófa... Egészen megfeketedtek a levelei s a termés, — pedig szokatlanul jónak ígérkezett az idén — teljesen tönkrement. A krumpli még talán magához tér, de a paszuly, a dió drága lesz az idén.

A munkásember nagyot sóhajtott. — Pedig a új terméstől vártunk olcsóbbodást. Mi lesz velünk? Még három hónap munkaidő és küszöbön áll a tél. Mit lehet addig szerezni a mai viszonyok között? Megdöbbentő. Alig húztuk ki a lábunkat a télből, még a fák közt lebeg utolsó lehellete és a szegény ember szeméi elé már odaveti árnyékát a következő tél.

Tovább megyünk. Az Aranyoldalhoz érünk, itt már szőlő borítja a hegyet. Mindenütt szőlősgazdák, vincellérek ögyelegnek a tőkék között. Itt-ott lehajlanak, tenyerükbe vesznek egy vörösrre aszalt, bágyadt hajtást, egy összezuzog-

rodott, zsenge fürtöt s aztán lemondó kézzel gyintéssel mennek tovább. És egyik oldalból a másikba, egyik kertből a másikba panaszos megállapítások hangzanak át. De nem vigasztalás a gazda számára, hogy a szomszédot ugyanolyan kár érte.

A hegy aljában végig rozsdavörösrre égtek az összes szőlőtáblák. Feljebb a hegyoldalon is csak itt-ott maradtak zöld szörványok, a fagy szeszélyes hullámzással járt, kihagyott egy másodperc pusztítóan csapott rá a másikra, még feljebb zeg-zugossá vált az útja, egy tőkét megkimélt, a másikat elenyvesztette, a harmadiknak megkegyelmezett, a negyediket teljes erővel hiteltőlte haragját. S csak fent a tetőn maradtak egész járások épen, csupán egy-egy tőkét pedzett rajtuk a fagy.

— A völgyben — magyarázza nekem egy öreg vincellér, —

tömegesen feküdt rá a szőlőre a fagy.

Feljebb már csak sávokban, vagy cikk-cakkokban járt, s egész fent a hegyen csak helyenként csapott le... De amelyik tőkét érte, azon az idén már semmi sem terem. Még jó, ha magát a tőkét meg tudják menteni.

Az Aranyoldalban végig ugyanez a helyzet, egészen a magasabb fekvésű szőlőskertekig. S ugyanilyen pusztítást végzett a fagy a váradkörnyéki dombvidék más völgyeiben is.

Az ugynevezett Sötétágon százszázalékos a kár.

Szembe jő velem egy gazdaember: másfél hold szőlője van, egész létalapja ez. Csak egy bódorog szegény a hegyen, mint a szélütött.

— Egy fürt szőlőm sem terem az idén. Meghalhatok éhen.

De a gyümölcsben is ugyanilyen méretű a kár. A cseresznyét az alacsonyabb fekvésű kertekben mindenütt valósággal leaszalta a fagy. A diófák megfeketedett lombokkal állnak. A földiepernek, ami pedig igen nagy cikk ezen a vidéken, szintén elpusztultak a legértékesebb termést hozó, első virágai.

Tovább megyünk. A száldobágyi úton, falusiakkal találkozunk, akik krumpli és földieper földjeik és paszulyvetéseik pusztulásáról adnak hírt. Az ő falujok felől tört be a fagy szeles áramlással Várad vidéke felé. Ők első kézből kapták a fagyos szentek ajándékát.

A viszonyok is rosszak — sopánkodnak. — az időjárás is rossz, az emberek is rosszak egymáshoz. Mi lesz velünk?

Egy kiváló szőlőtermelőhöz térünk be, aki csüggedten beszél:

— Rettegve vártuk a fagyos szenteket s éjszakákon át kint őrködünk a hegyen. Hétfő este már láttuk, hogy a csapás elkerülhetetlen. Füstöltünk egész éjjel. Ez a hagyományos védekezési mód a fagy ellen. Minden járásban kóroztak a szalma és trágya-kupacok, de a füst nem tejtett el, mindjárt fölfelé szállt s a magasban oziott el: lehet, hogy ezért nem volt semmi hatása. Különbön is tulságosan rohamos erővel jött a fagy. Elképzelhető, hogy már pitymalatkor kint volt minden szőlősgazda a hegyen. Minden csupa dér volt, csupa fehérség. Valóságos katasztrófa ez. Még szerencse, hogy a legtöbb szőlő az aljból felhuzódik a tető felé s minthogy a magasabb fekvésű járások többé-kevésbé mentesültek a fagytól, némileg kiegyenlítik az aljban szenvedett százszázalékos kárt. Így

a veszteség ez egész hegyen átlag 40 százalékosra tehető. Már megtörténtek a kezdeményezések, hogy a gazdák adómérséklést kérjenek a fagykára való tekintettel,

mert másként, a mai drágaság és az emelkedett munkabérek mellett meghéniul az egész termés s a gazdák még azt sem menthetik meg, ami még menthető.

Viszaterőben a város felé ismét szegény, károsodott kistermelőkkel beszélgetünk.

— És még hátra van Orbán, — mondják aggdón fürkésze az eget. — Attól tartunk: Orbán végképpen beteszi nekünk az ajtót. (j. b.)

Napjaink legaktuálisabb könyve

GIORGIO PINI:

MUSSOLINI ÉLETE

Tanulságosabb, érdekfeszítőbb olvasmány ma el sem képzelhető. A könyv igen izlées kiállításban, finom könyvpapíron, 20 eredeti fényképpel és művészeti címlappal. 236 oldal.

ÁRA 135 LEI.

Vérengzés az oxfordi egyetemen Egy diákot agyonlőttek, hármat megsebesítettek

Londonból jelentik: Az oxfordi egyetemen egy diákot agyonlőttek, hármat megsebesített egy ismeretlen tettes. A vizsgálat megindult.

Átköltöztették Aradról a vasuti gazdasági osztályt

Timișoara-Temesvár. Sajat tud. A vasutigazgatóság tudvalevően már régóta tervbevette, hogy valamennyi osztályát Temesváron egyesítse. Az igazgatóság gazdasági és számosztálya, valamint a pályafenntartási felügyelőség eddig Aradon működtek, holott amióta a pénzügyminisztérium a vasutnak adta át a volt Terminus-szálló palotáját, ezt vasuti hivatalok elhelyezésére tartják fenn. Ezért is költöztették ki az épületből — már egy évvel ezelőtt — a szállodát és a kávéházat. A vasutigazgatóság tervét a CFR vezérigazgatósága már annakidején jóváhagyta. Az Aradon lévő osztályok átköltöztetésére azonban mindezt nem került a sor, mivel a volt szálloda épületét tatarozni kell, sőt egy új épületszárnyal ki is akarják bővíteni. A munkálatok 1.6 millióba kerülnek. A vezérigazgatóság már a munkálatok tervét is jóváhagyta. Az egy év óta lakatlan épületben most irodákat rendeztek be, mivel már most, — még a tervbevétt tatarozás előtt, — Aradról Temesvárra költöztették a vasutigazgatóság gazdasági osztályát. A számosztályt és a pályafenntartási felügyelőséget csak akkor költöztetik Temesvárra, ha a vezérigazgatóság a jóváhagyott tatarozási összeget ki is utalja és a munkálatokat elvégzték, vagy pedig, ha a vezérigazgatóság a tényleges átköltözést már időközben elrendeli.

Világtörténelmi óra:

Napirenden Szedán, amelyért hetven éve folyik a küzdelem

Párizsból jelentik: A „Paris Mondial” rádióadó állomás tegnap reggel gyászdíval kezdte műsorát, majd bejelentette, hogy Sedan francia várost a németek elfoglalták. A hírszolgálat során közölték, hogy a franciák kénytelenek voltak Sedant a német tulerőnek átengedni. Sedan körül egyébként véres harcok folytak.

Nem kétséges, hogy a most dúló háború nem 1939. szeptember elsején kezdődött, mint ahogyan az ugynevezett világháború sem 1914. augusztusában indult meg. A nagy küzdelem első komoly fegyverténye kéthónap híjján hetven esztendeje ment végbe, amikor 1870 júliusában a nemzeti egységbe tömörülés utján határozott lépésekkel haladó s éppen ezért mindinkább súlyosabb szavú nagyhatalommá váló Németország csapatai megüt-

Szedán a történelem színpadára lép

A spanyol trónért folyó versengés robbantotta ki látszólag 1870. nyarán a francia—német háborút. Hosszas huza-vonák után, négyzseri felkérésre Hohenzollern Károly Antal herceg, Lipót fia elvállalta a spanyol trónra való jelölését és III. Napoleon, a nagy Bonaparte testvérének fia, aki már csak világhódító nagybátyjára való tekintettel is nagyhatalmi politikát folytatott, ezt sérelmesnek tartotta Franciaország számára. Mindez pedig azt jelentette, hogy az európai nagyhatalmi játékokban ekkor már új, mindjobban erősödő tényező jelentkezett: a Bismarck által nemzeti államalakító Németország. A spanyol trón elfoglalása körüli vitából háború lett, Franciaország 1870. július 19-én megüzente a háborút az Északnémet Szövetségnek. Napoleon számításai nem váltak be, míg minden reménye ellenére is a német fejedelmek az Északnémet Szövetség segítségére siettek, addig Európa, elsősorban Anglia és Oroszország közbelépésére semleges szemlélként nézte végig a háborút.

Az Északnémet Szövetség — a mai német birodalom magva, — 120 millió tallér hadihittel és

köztek III. Napoleon császár hadseregének előőrszeivel. A nagy leszámolás, a hatalomért folyó küzdelem akkor kezdődött meg és akaratlanul is vissza kell gondolnunk a hét évtized előtti történelmi napokra, amikor a legújabb hadijelentésekben ismét sok szó esik Szedánról.

Szedán, ez a közel huszezer lakosú város ugyanis jelképpé vált 1870 óta. A németellenes francia külpolitika jelképévé, a két birodalom között folyó versengés szimbólumává, ami ugylátszik visszatér, hogy minden olyan találkozásnál szerepet játszik, amikor a két nép fegyverrel a kezében találkozik a harcúterén. Szedán körül most ismét véres események játszódtak le. Ezért érdemes viszapillantani a hetven év előtti háború eseményeire, amelyek csaknem olyan időszerűek, mint a jelenlegi haditények, hiszen a forrást jelentik. Nos, így kezdődött:

— beleszámtva a délnémet segítséget is — több mint 1.000.000 katonával indult harcra és a hadi létszám 1871. márciusában elérte az 1.350.000 főt. Ezek közül a háború folyamán 464.000 gyalogos, 55.000 lovas, valamint 1674 ágyú francia földön táborozott.

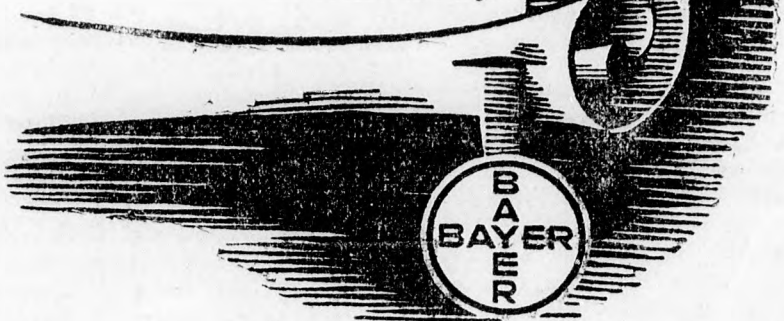
A francia hadsereg csak 300.000 embert számlált és 984 ágyúval rendelkezett. A haderők zömének, az ugynevezett rajnai hadseregnek feje maga III. Napoleon császár volt. A francia haditerv szerint az 550.000 főre becsült német haderőt elsősorban meg akarta akadályozni abban, hogy az északi és déli hadak egyesülhessenek. Napoleon úgy képzelte, hogy a porosz hadsereg az erős Rajna arcvonal mögött vonul fel, védekező szándékkal és hogy a déli államok hadai csak a Fekete erdő védelmére szorítkoznak. Át akart kelni a Rajnán, a két haderő közé remélte ékelni a francia csapatokat, hogy aztán a délnémet államokat semlegesre bírassa.

Moltke tábornok, aki a német haditerveket kidolgozta, viszont tisztában volt a francia tervekkel és erőlyes offenzívát határozott el, hogy a

Hitelesítés

Fontos okmányok aláírásait hitelesíteni szokták; ezzel igazolják az aláírások valóságát. A Bayer-kereszt bizonyítja az ASPIRIN TABLETTÁK valóságát. Ügyeljen erre: nincsen Aspirin Bayer-kereszt nélkül. Ha egészsége forog kockán, akkor csak a milliószor bevált szert szabad használnia.

ASPIRIN Tablettó
a megbízható »Bayer«
készítmény.

franciákat már felvonulás közben észak felé szoríthassa, mert terve tengelyében Párizs elfoglalása állott.

Belgium, Hollandia és Svájc semlegessége a háború szinterét egyelőre a Luxemburg és Bazel közötti vidékre korlátozta. A franciák gyorsaságra törekedtek és ennek érdekében mellőzték az alaposságot, ami később súlyos zavarokat okozott. A terv az volt, hogy július végén kezdik meg a hadműveleteket, de nyolc francia hadtest közül csak két hadtest mozgósítása fejeződött be idejében. A német mozgósítás viszont tizennégy nap alatt befejeződött. Moltke vezérkari főnök volt tulajdonképpen a vezér és számos harcászati újítást alkalmazott. A lőfegyverek fejlődése meg is kívánta ezeket az újításokat, amelyek közül első sorban említésre méltó a csatárlánc, vagy rajvonalkalkulációja.

A német haderő minden vonalon a súlyos csapások egész sorát mérte a zavarokkal küzdő francia hadseregre. Alig telt el a hadüzenet után három hét és a nagy francia támadás helyett mind a három német hadsereg francia területen folytatta az előnyomulást. A három veszített csata hírére a kormány megbukott, kihirdették az ostromállapotot, mozgósították az 1870 évi újonc létszámot és elrendelték két új hadsereg felállítását. Az új kormány elrendelte a Franciaországban élő összes német alattvalók kiutasítását. Párizsban 30 ezernél több német lakott.

III. Napoleon eközben visszavonult haderejével Metz felé. Mac Mahon tábornok, még megkísérelt egy vakmerő vállalkozást, de ez sem sikerült. Beaumont táján, a Maas mentén megtámadták a franciákat, akik éppen átkelőben voltak a folyón. Mac Mahon csapatai 2000 halottat és 3000 foglyot veszítettek. Még az ütközet folyamán a francia parancsnokló tábornok úgy rendelkezett, hogy hadserege Szedánnál gyülekezzen, ahol aztán 130.000 emberével a Szedánt félkörben övező erdős dombvidéken helyezkedett el. Szemben fejlődött fel a 200.000 főnyi német haderő, 500 ágyúval. Szeptember 1-én történt meg a nagy összecsapás. A harc órák hosszat folyt és kimenetelét erősen befolyásolta a német tüzéség. A tüzérség egyre szűkebbé és teljesebbé vált a szedáni erdő körül, amelyben bent szorongott, a prefektúra épületében III. Napoleon császár és délután négy órakor rancsot adott, hogy tüzzék ki az erdő falára a fehér lobogót.

Ezután tulajdonképpen véget is ért a hadjárat érdemi része és ennek a döntő ütközetnek győzelme biztosította az új német birodalom megalakulását.

Szedán az elmúlt világháborúban 1914. augusztusától 1918. novemberéig volt német kézen.

Harc a svéd vasércért

Irta: dr Tóth László

Az északi háború, különös módon nem egyik legfőbb nyersanyagforrása Svédországnak, hanem természeti kincse körül, hanem szomszédjának, Svédországnak nagyfotossági nyersanyaga körül tört ki. Ez a különleges értékű ásványi termék: a svéd vasérc.

Németország hadianyagipara utánpótlásának egyik legfőbb nyersanyagforrása Svédország vasércbányászata volt. De Németország nemcsak most, a háborúban és közvetlenül a háború előtt volt legnagyobb fogyasztója, illetőleg átvevője a svéd vasércnek. Ez az összeköttetés a német nehézipar és a svéd ércbányászat között évtizedes múltú s már tizenöt évvel ezelőtt Svédország közel nyolcmillió tonna vasérc-kivitelének legnagyobb részét Németország vette át és dolgozta föl, míg a kisebb részének Belgium volt a vásárlója.

A vasércnek Svédországban két, egymástól meglehetősen távol eső lelőterülete van. Az egyik Közép-, illetőleg Dél-Svédországban foglal el mintegy 15.000 négyzetkilométert, ennek a területnek Dannemora és Grängesberg a központjai. A másik nagy vasércterület, amely különösen az utóbbi évtizedekben emelkedett nagy jelentőségre, mintegy 8000 négyzetkilométert foglal el az északi Lappföldön. Ide tartozik Kiruna és Gallivare, a két leghíresebb ércbánya. Németország főleg ennek a bányavidéknek ércét vásárolta. Mármost Narvik Kirunától körülbelül 150 mérföldre, Luleától azonban majdnem 280 mérföldre van, míg Gallivare körülbelül a narvik-luleai vasútvonal közepétján fekszik.

A svéd északi vasércnek tehát voltaképp két útja volna. Az egyik Narvik felé az Atlanti óceán irányában, a másik Lulea felé, amely Svédország egyik nagy kikötője a Balti tengernél, illetőleg annak Botteni öblében. Mivel azonban a Botteni öböl az év igen nagy részében be van fagyva, a rendszeres szállítás ezen az oldalon csak a nyári hónapokra korlátozódik, míg a narviki vonalon át egész évben megszakítás nélkül lehet szállítani az ércet, noha úgy Gallivare és Kiruna, mint Narvik már az északi sarkkör fölött fekszenek. Így alakult ki a svéd és norvég testvéri együttélésében az a módszer, hogy a svéd vasérc kivitele norvég kikötőn keresztül és nem valamelyik svéd kikötővárosra át bonyolódott le. Lulea mellett ugyanis a többi svéd kikötő, mint Sundsvall vagy Stockholm, igen hosszú tengelyen való szállítást igényelt volna, ami természetesen lényegesen megrágította volna a fuvardíjakat.

A svéd vasérctermelés különlegesen vezetőhelyet foglal el a világ vas- és acéltermelésében. A Stockholm 1910-ben tartott geológiai kongresszus kimutatása szerint a világ ama vasérctermelésének, amelynek vastartalma 60 százaléknál magasabb, akkor 1.300.000 millió tonna volt a mennyisége. De már akkor ebből egymilliárd és 35 millió tonna termelés esett Svédországra, tehát a 60 százalékos vasércnek 80 százaléka. De ha minden vasércet összevesszünk Európában s még olyanokat is oda számítunk, amelynek igen szegény a vastartalma, Svédország még akkor is Európa vasforrásainak 10 százalékát és a világ vastermelésének 5 százalékát jelenti.

A svéd érc, különösen a vasércbányászat és vasipar Skandináviának egyik legidősebb iparága, amelynek mindig fontos szerepe volt Svédország gazdasági történetében. Már századok előtt híres volt a svéd vas, acél és a svéd réz s a svéd bányászoknak különös tekintélyük volt az akkori Európában s egy év gazdasági író szerint a svéd nevet világhíressé az acél tette.

Ezt két természeti adottság segítette nagyban elő. Az egyik az, hogy a vasérc mindkét svéd lelőterületen, nemcsak gazdag vastartalommal bír, hanem a bányavidék vasércet tartalmazó kőzete rendkívül gazdag s könnyen megközelíthető és bányászható. A vasipari feldolgozásnál pedig különös jelentősége volt annak, hogy ezeket a bányákat óriási erdőségek vették körül, amelyek a tüzelőanyagot — a faszenet — közelről és szinte ingyen adták a vasipar, a kohók és vasműhelyek számára. Amikor pedig a vasiparban magasabb hőfok vált

szükségessé a modern acélipar számára, Svédország vízierő páratlan lehetőséget nyújtottak a fehér szén, az elektromos áramfejlesztés számára.

Természetesen a svéd vasérc legfőbb értéke az említett magas vastartalmában van, ami különösen a lappföldi vasérc tulajdonsága. Ez a hatvanszázalékos vastartalom tudnillik nem a legmagasabb, hanem átlagos vasértéke a svéd ércnek, mert éppen a lappföldi igen sok helyen ennél is magasabb. Hogy egy kis összehasonlítás álljon itt, jegyezzük föl, hogy az egyéb európai vasércnek átlagos vastartalma csak 36,7 százalék, a világ vasérctermelésének átlagos vastartalma — beleszámítva magát a svéd vasérctermelést is — szintén csak 45,5 százalékos átlagú.

A szakértők szerint a svéd vas különleges értéke onnan ered, hogy rendkívül gazdag előfordulásában, ez a vasérc minden más vasércnél tisztább, zavaró és kellemetlen mellékkörülmények nélkül termelhető ki a kőzetből. A másik ok pedig az, hogy a nyersvas előállításánál a faszen felhasználása különösen nagy előnyt jelent.

A XIX. század első felében Svédországból főleg csak nyersvas s az abból készített kovácsolt vas került ipari kivitelre, a XIX. század második felében azonban a vasipar Svédországban is óriási fejlődésnek indult, a Bessemer és Martin rendszer alkalmazásával a svéd acéltermelés is óriási lendületet vett. Ennek következtében rendkívüli módon megnövekedett a vastermelés Svédországban, ahol 1866—70-ig általában mindössze 270.000 tonna nyersvasat termeltek, míg a század elejére ez már megháromszorozódott.

A XX. század különben is az elektromosságnak a vasiparban való bevezetésével és felhasználásával Svédországban is újabb nagy lökést adott a vas- és acéltermelésnek s a svéd büszkén állítják, hogy az olcsó vízierővel és a gazdag tiszta vasércel ennek az iparuknak olyan előfeltételei vannak, mint sehol másutt a világon.

A svéd acél ma is vezető világmárka. A svéd vasérc pedig mind a legutóbbi nagy események is mutatják, a legfontosabb nyersanyagforrások egyike Európában, amelyért a legnagyobb hatalmak vetélkednek és

* Bélrenyheség és az ennek következtében fellépő emésztési nehézségek, gyomorfájás, májduzzadás, ingerlékenység és álmatlanság esetén az emésztőcsatornát reggel felkeléskor egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet alaposan kitisztítja és így a gyomrot és a beleket fertőtleníti, továbbá a vérkeringést helyes útra tereli és az egész szervezetet felfrissíti. Kérdezze meg orvosát.

harcolnak. Érdekes, hogy a világháború előtti állapottal szemben a svéd nyersvas és acél kivitele az utolsó években lényegesen csökkent, ami az európai államok autarkias ipari berendezkedésének eredménye volt. Míg a vasérc kivitele a békebeli évek majdnem száz százaléka volt egészen az utolsó évekig, — amikor is az általános európai fegyverkezés folytán igen erősen a békebeli kivitel fölé emelkedett. A svéd kivitel értéke az utolsó tizenöt évben 1200—1400 millió svédkorona körül ingadozott s ennek igen jelentékeny részét tette ki a vasérc exportja is, mellette a nyersvasnak és acélnek értéke. Hogy a háborús konjunktúra mit jelent Svédország szempontjából, arránézve a világháború utolsó éveinek svéd kiviteli mérlege adhat útbaigazítást. A svéd kivitel összértéke 1913-ban 2163 millió svédkorona volt, míg 1920-ban, a svéd kivitel csúspontján, ez 6900 millió svédkoronára emelkedett és még 1923-ban is 3829 millió svédkorona volt. A gazdasági világválság ugyanezt a kivitel lényegesen lecsökkentette, az utóbbi évek azonban megint erős emelkedést mutattak s egészen bizonyos, hogy az elmúlt esztendő kiviteli mérlegében Svédország megint jelentékenyen fel tudta emelni exportjának mértékét. Ebben a vezető szerepet ismét a svéd vasérc játszotta.

A május havi légvédelmi előadások sorrendje Oradean

A város légvédelmi hivatalának közlése szerint a május havi légvédelmi előadásokat a Katolikus Kór nagytermében **délután 3-tól 5-ig** fogják megtartani a következő sorrendben:

Május 20-án az O kezdőbetűsök.
Május 22-én a P kezdőbetűsök.
Május 23-án az R kezdőbetűsök.
Május 24-én az S kezdőbetűsök.
Május 25-én a T kezdőbetűsök.
Május 27-én az U kezdőbetűsök.
Május 28-án a V kezdőbetűsök.
Május 29-én a Z kezdőbetűsök.

Az előadásokon kötelesek résztvenni úgy a férfiak, mint a nők hetéves kortól 60 éves korig, kivéve azokat, akikre a légvédelmi törvény 6-ik és 7-ik szakasza vonatkozik.

Hog Izland — a „Mézesetek” szigete

Hogyan valósította meg egy milliárdos a világ legbékésebb „szigetállamát”?

A mai világban, amikor nemcsak az európai kontinens, de csaknem az egész földkerekség népe kitörésre kész vulkán felett imbolyog a háború és béke útvesztőiben, lélekvidámító arra a kis „sziget-államra” gondolni, amelyen egyetlen szál fegyveres katona, egy gépfegyver sincs, sőt még repülőter sem található s a hozzávezető tengeri útát sem veszélyeztetik úszóaknák, vagy toredók kilövésére kész tengeralattjárók. Ez a kis békesziget a mexikói öbölben van s mindaddig úgy hívták, hogy „Hog Island”. Hosszú ideig nem törődött vele senki. Elhagyott kis szigetekeske volt, de festői szépségű pálmák és kaktuszok nőttek rajta s a főnyelve felért a longbeachi-val. De a pálma és kaktusz nem újság a mexikói öböl környékén s az amerikaiaknak egyéb dolguk is van, mint hogy jelentéktelen kis szigetekkel törődjenek.

Akad azonban egy amerikai, nevezetesen **Clinton Washburn**, milliárdos gyáros, aki olyan rengeteg dollárt keresett, hogy a jómódjával már nem is tudott mit kezdeni. Hogy, hogy nem, erről nem szól a tudósítás, megakadt a szeme Hog Island szigetén. Megtetszett Mister Clinton Washburnnak a romantikus szépségű szigetekeske és megvásárolta. A pálmáigetekben

szalmakunyhókat építtetett, felszerelte azokat, úgyhogy teljes kényelem fogadhatta a lakókat. Aztán hírdetést tett közzé az amerikai rádióban és a lapokban is közhírré tette, hogy az új házasságát mézesetekiek első tizenöt napjára szívesen látja hog-izlandi szigetén és vállalja összes költségeiket is. Minden fiatal párnak egy-egy kunyhó áll rendelkezésére, ahol teljes boldogságban tölthetik nászútjukat.

A nem mindennapi felhívásra pár nap alatt kétezer jelentkező akad, akik közül a sziget bőkezű tulajdonosa ötven ifjú párt választott ki. A napokban érkezett a boldogság szigetére az első öt nászutas pár: egy orvos, egy állatorvos, egy tanár, egy villamos üzemi tisztviselő és egy színész, fiatal feleségeikkel, akiket tizenöt nap múlva a második csoport követ.

Hog Island szigetét az amerikaiak most a „Mézesetek” szigetének hívják s mindenki irigyli a fiatal párokat, mert erre a paradicsomi helyre csak nászutasok léphetnek.

A mai gyűlölségben úszó világban különös rokonszenvvel kell Clinton Washburnra gondolni, akinek a maga jó módjában a mások boldogságának fokozására is jutott ideje. (—la)

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ORADEA, II. KÁROLY KIRALY-UT 5. SZÁM.

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldön: Egész évre 900, félévre 450, negyedévre 225, egy óra 75 lei.
Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P. — Egyes szám ára 20 fillér, — vasárnap és ünnepen 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekkzámlánk sz.: 80.037.
Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem örzünk meg s nem adunk vissza

A Szentháromság csodálatos valósága

„A Szentháromság titka az isteni élet legmélyebb valóságát tárja föl és teszi hozzáférhetővé a hívő lélek számára; kinyilatkoztatása az Isten ember szerető leereszkedésének leggyöngédebb bizonyossága. S ennek dacára sokak szemében szállka s mások számára botránnykö. Hívők előtt is sokszor úgy van beállítva, hogy csak az elme teherpróbájául van adva; a hívő tisztellel terdet-fejet hajt előtte, de áhítata és vallásos gondolkodása számára más, szívét-lelkét jobban kielégítő és vonzó tárgyakat keres. Mindezekkel szemben meg kell mutatnunk, hogy az Üdvözítő minden szava élék és szellem, elsősorban a Szentháromságot kinyilatkoztató szó.

Ha bölcselileg vizsgáljuk, a Szentháromság titka nem abból a fényforrásból kapja világosságát, melyből a bölcsélet merít: az elme természetes világából; és ép ezért a kinyilatkoztatástól elfordult gőgös bölcselőt elöl maradó fényözöne. A hívőnek azonban pótolhatatlan útmutatást ad az igazság-keresés vesződséges munkájában. Nevezetesen:

Eppen amiben látszólag legtávolabb van a bölcselétől, abban teszi az alázatos elmének a legnagyobb szolgálatot: kézzelfoghatóan eléje tárja ugyanis, mennyire kimérte Isten a tudás határait. A Szentháromság titkos ködoszlopából megfölebbezhetetlen határozottsággal és ellenállhatatlan erővel hangzik a jelszó, mely minden emberi tudás sikerének és létszerűségének nyújtja: a megadás szelíd nyomán két a valódi tudomány.

Hittanilag a Szentháromság a teremtés rendeltetését, az Isten dicsőítését nem-sejtett módon valósítja, amennyiben az Isten dicsőségének hozzája méltó dicsőítő éneke.

Vallás-életi jelentősége is nagy a Szentháromságnak. Hogy Isten a Szentháromságot kinyilatkoztatta, leereszkedő emberszeretetének és ember-becsülésének nagy bizonyossága és ezért amaz isteni nagy bizalomnak megfelelő önmegbecsülés és hála kiapadhatatlan forrása. Hogy Isten az embernek betekintést enged legbelsejébe, úgyszólván szíve rejtekébe, fölmúlhatatlan bizalmé tanúság és barátság pecsétje. Csak a legmeghívtebb barát van hívátra arra, hogy fönttartás nélkül, teljes betekintést nyerjen egy másik lélek legbensőbb titkaiba.

Ezért nem csoda, ha az egyházi istentisztelet teljességgel a Szentháromságon tájékozódik: A lelket a Szentháromság nevében veszi keblére (a keresztségben), és ezzel bocsátja utolsó útjára. Az üdvtörténet nagy tényeit a főünnepekben az Atya, Fiú és Szentlélek köré csoportosítja, imádságát a Szentháromság pecsétjével ellátva küldi égnek, minden imádságát és művét a kereszt jelével a Szentháromság nevében kezdi; minden tettében és megnyilatkozásában dicsőíteni akarja az Atyát, Fiút és Szentlelket. Ezzel valósítja az Isten országát, melyről Szent Ágoston mondja: „Annak a szent községnek Tőle van eredete, alakata, boldogsága. Mert ha kérde: honnan van léte: Isten alkotta; honnan van bölcsesége: Isten világosítja; honnan boldogsága: Isten élvezi. Maga-állásban létesül, szemléletben világosul, ragaszkodásban boldogul. Van, lát, szeret; Isten örökkévalóságában virul, Isten igazságában ragyog, Isten jóságában boldogul.”

SUCHARD BIBOROS ÉRSEK LETT PÁRIS ÉRSEKE. Vatikánvárosból jelentik: A Verdier párizsi bíboros-érsek halálával megürült párizsi érsekséget a Szentszék Suchard, reimsi bíboros-érsekkel töltötte be. Az új párizsi érsek a francia katolikus élet egyik legkiemelkedőbb egyházi személyisége.

FÉLMILLIÓ LEI BIRSÁGGAL SUJTOTTAK A BUCURESTI MEINL-CÉGET. Bucurestiből jelentik: A hatóságok rendkívüli szigorral lépnek fel azou cégekkel szemben, melyek a maximális árakat jogosulatlanul áthágják. A bucuresti Meinl céget ismét 500.000 lei birsággal sújtották, mert a faolaj literjét 78 lejtel árulta. Ugyanakkor a Bulevardul Academiei uton levő Mircea-vendéglő tulajdonosait 200.000 lei birságra ítélték, mert 40 lejért adták a füstölt nyelv adagját, amelynek ára kilogrammonként 110 lei.

HÁZASSÁG. Dr. Bartos Gyula ügyvéd és neje leánya, Pirooska, murányvári Murányi Géza nyug. főtanácsos és neje fia, ifj. murányvári Murányi Géza ügyvéd, szanatóriumi gondnok f. hó 14-én tartották esküvőjüket Nagyváradon. (Minden külön értesítés helyett.)

Életbelép a nyári órarend a közüzemknél. Oradea-Nagyvárad. Saját tud. Május 20-tól, hétfőtől kezdődőleg életbelép a városházán és a közüzemknél a nyári órarend, mely a következő: Délelőtt 8-tól fél 2-ig. Nem képeznek kivételt a vasár- és ünnepnapok utáni napok sem.

BUCURESTI ÜGYVÉDI HIR. Dr. Kiss Árpád — a bucuresti ügyvédi kamara bejegyzett tagja — ügyvédi irodáját Calea Victoriei 65 alól Bucuresti, II. Calea Plevnei 18. szám alá helyezte át. Telefon 4.52.48.

Előadás az Egyesült Államok szövetségi rendszeréről. Oradea-Nagyvárad. Saját tud. Vasárnap, május 19-én délután 6 órakor Charles Upson Clark, a newyorki „City College” tanára előadást tart a városháza nagy tanácstermében. Előadását, amelynek „Az Egyesült Államok szövetségi rendszere, eredete és fejlődése” a címe, román nyelven tartja meg.

* A szem gyulladáshoz megbetegedéseinek kezelésében a gyorsan és biztosan s amellet rendkívül enyhén ható természetes „Ferenc József” keserűviz használata gyakran kitűnő segédeszköznek bizonyul. Kérdezzé meg orvosát.

TEMPLOMI ÜNNEPSÉG A KIS SZENT TERÉZ PLÉBANIÁN. Mint már hírül adtuk, a nagyváradai Lizziózi Kis Szent Teréz Plébánia abból az alkalomból, hogy e hó 17-én volt Védsszentjének szenttéavatási évfordulója, Szentháromság vasárnapján templomi ünnepséget tart. 8 és 9 órakor csendes szentmisék, 10 órakor főpapi mise, melyet Molnár Kálmán pápai prelátus, apostoli kormányzó helynök celebrál. Evangéliumkor szentbeszédet mond dr. Tempfli István legényegyleti igazgató. A nagymise végén róza, illetve virágszentelés és ereklvecsokolás. Az ünnepséget megelőzte három napos előkészület, amelyen dr. Tombory Béla plébános tartotta a szentbeszédet.

Internálták a német emigránsokat Franciaországban. Párizsból jelentik: A francia rendőrség elrendelte az összes németországi emigránsok azonnali letartóztatását és internálását. Ez az intézkedés nagyrészt azokat a zsidókat érintette, akik a legutóbbi időkig teljesen elárastották a párizsi kávéházakat és a leghevesebb hangulatot tartották ébren a háboru folytatása érdekében.

Az Utazók Céhe vasárnap délelőtt pont 10 órai kezdettel rendkívüli közgyűlést tart Nagyváradon, Rimanóczy-utca 9. sz. a. helyiségében. A tárgysorozat igen fontos váltára való tekintettel kérjük a tagokat, hogy a gyűlésen teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Az Utazók Céhének vezetősége.

Elkapta a hordárt a vonat. Timisoara-Temesvár. Saját tud. A józsefvárosi nagypályaudvaron Aredelean Vasile hordárt elütötte a Jovini motoros. A hordár a szomszédos sínré zuhant s eltörte a ballábát.

Temetések. Herczeg József CFR tisztviselő 32 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése május 18-án volt az olasz temetőben. — Ferenczi Sándor kéményseprő 37 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése május hó 19-én délután 5 órakor lesz a Haller-kápolnából az olasz temetőbe. (Caritas.)

HOTEL CORVIN BUDAPEST

VIII. Csokonai-utca 14 Nemzeti Színháznál.
Családiszálloda város szívében
Ujjonnan berendezve. Közp. fűtés, hideg-meleg
folyóvíz. Egyágyas szoba P. 3, kétágyas P. 6.

Hétnapos

TAVASZI
GYÓGYKURA a

PÜSPÖK

gyógyfürdőben

Gradea mellett

Victoria Hotelben Lei 1190.—

Transilvania „ „ 1470.—

Dacia „ „ 1160.—

A hétnapos kurában bentfoglaltatik napi háromszori étlap szerinti étkezés, lakás, gyógy- vagy hullámfürdő!

Kívánatra orth. kóser étkezés.

Ha reumában szenved vegye most igénybe a kurát. — Mérsékelt árak május 20-tól június 15-ig meghosszabbíthatók.

ESKÜVŐ. Papp János nagyváradai építész leányával, Papp Filával a váci székesegyházban május hó 22-én, délelőtt tartja esküvőjét Pál Árpád István diósgyőri gépészmérnök, Pál Árpád főszerkesztőnk fia.

FELÜLVIZSGÁLJÁK AZ ÖSSZES LAPOK ÉS FOLYÓIRATOK ENGEDÉLYEIT. Bucurestiből jelentik: A belügyminiszterium és a propagandaügyi miniszterium bizottságot szervezett azzal a feladattal, hogy vizsgálják meg az összes bucuresti és vidéki lapok, folyóiratok, közlönyök, időszakos kiadványok kiadási engedélyeit. Ugyanakkor a hirdetési és tudósítási irodák működési engedélyeit is felülvizsgálják, tekintet nélkül arra, hogy mely hatóság adta ki.

URNAPI KÖRMENETEK. Timisoara-Temesvár. Saját tud. Pacha Ágoston dr. megyéspüspök szombaton befejezi bérmautja egy részét s Temesvárra tér haza. A püspök vasárnap a székesegyházban ünnepi nagymisést pontifikál s azután az urnapi körmenetet vezeti. A Belvárosban ugyanis Urnapját megelőző vasárnapon tartják a körmenetet, míg a temesvári külvárosokban az ünnepet követő vasárnapon, Pacha dr. püspök hétfőn ismét folytatja a bérmautát a vidéken.

Felvétel internátusba. A szentferencendi nővérek vezetése alatt álló sibui-nagyszabeni tanítónőképző V-ik osztályába és a kereskedelmi liceum V-ik osztályába felvehető, akik a gimnázium negyedik osztályát végezték. A folyamondványhoz: Állami születési anyakönyvi kivonat és abszolváló bizonyítvány vagy értesítő csatolandó. Bennlakási havidíj 560 lei. Van az intézetben elemi iskola és négyosztályú leánygimnázium is. Ezen tagozatokon is 560 lei a havi ellátási díj. Tanácsos melőbb kérni a felvételt, míg a helyek be nem telnek. Minden tagozatnak nyilvánossági joga van. Prospektust készséggel küld az igazgatóság. Az intézet rendkívüli előnye, hogy a növendékek gyakorlatilag könnyen elsajátíthatják a német nyelvet.

Petroleum főzöt

gyorsan, olcsón, javít Singer
megbízhatóan
műszerész Oradea, Str. Regele Carol No. 6

Adományok az árvizkárosultak számára. Oradea-Nagyvárad. Saját tud. Nagyvárad város polgármesteri hivatala köszönetét fejezi ki mindazoknak, akik az árvizkárosultak javára pénzbeli adományokat juttattak el. Legujabban a következő adományok érkeztek: A Román Nők Egyesülete 2000 lei; Witrael Vilmos cég 5000 lei; Deutsch posztókereskedés 5000 lei; Vegyi Üzemek r. t. 10.000 lei; Rippner Farkas fésűgyár utóda 5000 lei; Interexim 5000 lei; Siptz János 5000 lei; Leitner Márton és Fia 5000 lei.

Sikkasztó adófőnökök. Timisoara-Temesvár. Saját tudósítónktól. A lugosi ügyészség még decemberben letartóztatta Manescu Gheorghe bozovicsi kerületi és Stanescu Gheorghe adóhivatali főnököket. Az előbbi száztizenkétezer, az utóbbit nyolcvankétezer lei elsikkasztásával vádolják. Mindketten most a temesvári ítélőtáblához fellebbeztek a vádirat ellen, a fellebbezést azonban a táblai vádtanács elutasította. Ezzel szemben helyt adott a vádtanács Manescu azon kérelmének, hogy negyvenezer lei óvadék ellenében szabadlábra helyezze. Stanescu hasonló kérelmét azzal utasították el, hogy az adófőnök már állt hasonló bűncselekmény miatt a bíróság előtt.

Időjárás

A bucaresti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Mérsékelt északkeleti, északi szél, sok helyen még eső, néhány helyen zivatar, kivált a délutáni órákban. A hőmérséklet ma nem változik lényegesen.

AZ IDÉN IS MEGRENDEZIK A BUZAVERSENYT. Bucurestiből jelentik: A mezőgazdasági minisztérium az idén is megrendezi az országos kukorica- és búzaversenyt. Akik a versenyen részt venni óhajtanak, azok a megyei gazdasági kamaráknál kell, hogy közöljék e szándékukat. A búzaversenyre június elsejéig, a kukoricaversenyre pedig június 15-ig lehet jelentkezni.

SZELVIHAR, JÉGESŐ, HÓ — MÁJUSBAN. Râmnicul Vâlcea-ból jelentik: Az elmúlt nap hatalmas záporosó zudult Râmnicul Vâlcea-ra, amit szelvihar, majd jegeső követett. A jég leírhatatlan kárt okozott a gyümölcsstermésben. A hőmérséklet nagyon lecsökkent és a lakásokat ismét fűteni kell.

Fälticeniből jelentik: Néhány napos hideghullám után, hatalmas szél kíséretében záporosó zudult le Fälticenire. A hideg valamivel csökkent, de a szélvész tovább dühöng.

Sighet-Máramaroszigetről jelentik: Nagy fuvadás volt Máramarosban. A magasab hegyeket öt centiméter vastagságu hólepel borítja. A hideg időjárás következtében egyes vidékeken lefagytak a gyümölcsfák hajtásai.

Vimmer M. Anzelm O. S. M.:

A megváltás bölcsődala

Gondolatok a „Magnificat”-ról
ára 135 lei és portó.

Megrendelhető: a Magyar Lapok kiadó hivatalánál, Oradea, Str. Regele Carol 5.

Az üzkezők a luxuscipő eladási engedélyéről. Timișoara-Temesvár. Saját tud. A nemzetgazdasági minisztérium rendelkezése szerint tudvalevően a luxuscipő árusítását külön engedélyhez kötötték, amelyet vagy a minisztérium vagy pedig a királyi helytartóság ad ki. A temesvári királyi helytartóság most közzétette az adott ki s abban intézkedett, hogy az illetékes közsegi előjáróságok igazolják, hogy az illető cégek a cégjegyzékbe be vannak jegyezve és tényleg működnek. Ezt a bizonyítványt tulajdonképpen a kereskedelmi és iparkamarának kellene kiadnia, azonban a dolog így egyszerűbb a közsegi előjáróságoknak módjukban van, a cégeknek elfekvő iratok alapján megállapításait megtenniük. Eppen így ugyancsak a közsegi előjáróságok igazolhatják az illető cégek árjegyzékét, illetve azt, hogy az árak a törvény előírásainak megfelelnek. A két helytartósági bizonyítványt csatolni kell az engedély iránti kérelemhez, amelyet a királyi helytartóságnak kell címezni.

Jugoszláv dalárda Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: Csütörtök este érkezett meg Bucurestibe a jugoszláv „Obilici” nevű dalárda, amely két hangversenyt ad és pedig a rádióban és az Ateneul Românban. A dalárda tagjai megérkezésük után koszorút helyeztek el az Ismeretlen Katona síremlékén.

LEZUHANT A MADRID-RÓMAI UTAS-SZALLÍTÓ REPÜLŐGÉP. Barcelonából jelentik: A Madrid-Róma közötti útvonalon közlekedő „Alla Vittoria” nevű utasszállító repülőgép Barcelonában közvetlen felszállása után lezuhant. A gép nyolc utasa életét veszítette. A szerencsétlenség okát nem tudják.

HOTEL SZABÓ

BUDAPEST, IV. EGYETEM-UTCA 7.

Hotel Szabó a belváros középpontjában fekszik. Szép, tiszta, világos szobák, minden modern kényelemmel. (Központi fűtés, hideg-meleg fűtővíz, telefon, stb.) Polgári szálló — polgári árak!

Gyógyítható-e a tüdőbetegség?

Mindazok, akik asthmában, tüdőcsúcs-, vagy légcsőhurutban, szédülésben, tüdőkatharrusban, idült köhögésben, állandó rekedtségben és náthalázban szenvednek, mindezek teljesen ingyen és portómentesen egy tájékoztató könyvet kapnak, több ábrával, Dr. Guttmann orvos szerkesztésében: „Sind Lungenleiden heilbar” (Gyógyítható-e a tüdőbetegség) címmel. Irjon egy levelezőlapot (8 leies bélyeggel) alanti pontos címre: PÜHLMANN & CIE, BERLIN 847. Müggelstrasse 25—25-a.

Tatarescu elnöklésével ülést tartott a kormány gazdasági bizottsága

Bucurestiből jelenti a rádió: Szombaton délelőtt 10 órakor Gheorghe Tatarescu királyi tanácsos, miniszterelnök elnöklése mellett ülést tartott a kormány gazdasági bizottsága. Az ülésen résztvett Mircea Cancicov nemzetgazdasági, Mitita Constantinescu pénzügy, Slăvescu hadfelszerelésügyi, Ionescu-Sisesti földművelésügyi, Ion Cristu külkereskedelmi, Ion Gigurtu közlekedésügyi miniszter és a bizottság összes tagjai. A folyó ügyek letárgyalása után az ülés fél egykor ért véget.

Vilmos német császár megint otthon

Berlin, saját tudósítónk telefonjelentése: Megbízható helyről nyert értesülés szerint Vilmos volt német császár pár nappal a német csapatok hollandiai bevonulása után elhagyta Doorn-t és húszévi távollét után megint német földre lépett. A híradások szerint először harmadik fiánál, Oeltzen szállt meg, majd egyik lányának Braunschweig melletti erdőbirtokára utazott, ahol Németország egyik legszebb erdőszakában rendezkedett be ideiglenesen.

A német sajtó a császár hazajövetelével kapcsolatban semmit sem ír s egyelőre az is ismeretlen, hogy II. Vilmos hazajövele végeleges-e, vagy csak a háború tartamára szól. Kevésbé ismert tény, hogy a Hohenzollern-ház németországi birtokait sem a világháború utáni szociáldemokrata uralom, sem pedig a nemzeti-szocialista kormányzat nem bántotta és a császári háznak közel félmillió hold földje van saját kezelésben a birodalom területén.

Álló háborúra rendezkedtek be a szövetségesek, mozgó háborút diktálnak a németek

Berlin, saját tudósítónk telefonjelentése. La-punk berlini munkatársának sikerült pénteken német katonai szakértőkkel beszélgetést folytatni. Magasrangú német vezérkari tisztek kijelentették, a német hadvezetőségnek már régen tudomása van arról, hogy a szövetségesek már Maginot hadügyminiszter óta az álló háborúra rendezkedtek be és motorizált hadtesteik a francia-belga várvédelmi övezetnek, mint támaszpontoknak a felhasználásával vannak csupán betöréses mozgó harcokra kiképezve. Ezért keltett olyan óriási meglepetést a német csapatok emberfeletti teljesítményeket produkáló vízen, váron, erődökön, ellenséges tüzfalakon keresztültörő, mozgó harci módszere. Az ejtőernyős vadászegységek alkalmazása, amelyeket az ellenséges haderők káros közepén boosítanak le, az utasszállító gépekről az ellenséges vonalak mögött földszállított maroknyi csapatok pánikkeltő megjelenése, a légi haderő híres zuhanó repülőinek kivédhetetlen támadásai, a páncélos ezredek feltartóztathatatlan gördülése mindent megmászó gépekkel az ellenséges állások ellen: — mindezek együttesen eredményezték azt, hogy alig egy hét alatt nemcsak egész Hollandia, hanem már a belga főváros is a németek kezén van. Az

angol-francia haditervek számításainak felbomlását legjobban az a tény bizonyítja, hogy Dél- és Délkelet-Anglia partvidékeit katonai közigazgatás alá helyezték és hogy London utcáin már torlaszokat építenek.

Sterio Leonidas.

Aprókiadetések

Adás-vétel szavanként 3 lei

Eladó

kihuzható asztal, dupla hencser, vaságy, tükrök, butorok, edények és képek. Oradea-Nagyvárad, Delavrancea 16. ajtó 4.

Ablakok bontásból butorok, szövöszkek eladó. Oradea-Nagyvárad, Delavrancea 16.

Különféle butorok eladók. Oradea-Nagyvárad, Str. Codrîlor 11.

Lakás

szavanként 3 lei

Kiadó
2 szobás lakás mellék-helyiségekkel. Oradea-Nagyvárad, J. Ciordas 38. szám.

Egyszobás

udvari lakás esélyre kiadó. Oradea-Nagyvárad, Str. T. Vladimirescu 29. szám.

Különféle

szavanként 3 lei

Magános díősebb nő vagy férfi nyugodt otthon és gondozást kapna kis családnál. Lehet nyugdíjas is. — Cim a kiadóban.

Főzőnőnek

vagy házvezetőnőnek menne középkori aszszony. Burikné, Oradea Nagyvárad, Str. Simeon Bărnăuțiu 30. sz.

Mázoló tanuló

felvétetik. — Szép szuterin lakás kiadó. — Oradea-Nagyvárad, Str. Moldova 22. szám.

Albert István riportja:

Látogatás az első székely csecsemő- gondozó és nőotthonban

A szociális missziósnővérek „egészségháza”

Ciucsumuleu-Csíksomlyó. Saját tud. Diszkrétén, halkán, mint amilyen a szociális missziós nővérek egész rendje, szervezete; befelé azonban annál erőteljesebben, nagy jövő- és életmentés folyik Csíksomlyón: a székelyek Rómájában. Eddig csak lélekmentést végeztek a derék ferences barátok, a „pax et bonum — béke és jószág” lelkes katonái, a Vincés apácák árva és szeretetházán kívül s ennek okszerű folyományaképpen el kellett következnie a székely jövő nemzedék fizikai mentésének is. A jövő pedig a gyermek. Nincs szebb, fontosabb hivatás a mai világban: bimbózó ártatlan kis életeteket megmenteni a biztos haláltól, megkönnyíteni a „nagy út” előtt álló verejtékesen szenvedő szülő édesanyjának emberfeletti kínjait, az elkövetkezett nehéz órában.

Erre vállalkoztak a szociális missziós nővérek. Nagy képzettségüket, lelkük asszonyi finomságát, szívük meleg, megértő jószágát nagy áldozatkészséggel állították a székely jövőmentés úttörő, fáradságos, nehéz szolgálatába.

Bölcső — ruháskosárból, faladából.

1938 év őszének egyike borongós hajnalán, a kettőstornyú híres kegytemplommal szemben álló évszázados, ősi meggyházának, majd finevelőintézetnek, később tanítóképzőnek és nőipartelepnek

használt „székház”-ban, a legnagyobb szerénységben, hangtalanul, minden feltűnés nélkül megnyitott szülő nők csecsemő- és gyermekotthonában, mely legelső magyar nyelvű katolikus ilyenemű intézmény egész Erdélyben, erőteljes gyermekirás jelezte, hogy az intézetben meglátta a napvilágot a székely gyermekek közül a legelső. Akkor még csupán csak egy ruháskosár jutott az újszülöttnak, de másnak sor került a fászládra is és harmadnapra már kölcsön kellett kérni a szomszédoktól nagyobb kosarakat és amikor már híre kezdett menni az otthon létesítésének, olyan érdeklődés nyilvánult meg, hogy a szociális missziós nővérek, dr Nagy András igazgató-főorvos, dr Pál Gábor v. képviselő, főgondnok és mindazok, akiknek szívügyük volt egy ilyen intézmény: megijedtek, mire is vállalkoztak, hová helyezik el az édesanyákat és újszülötteket?

Szerencsére leleményes a szeretet és a hivatás betöltésére irányuló nemes szándék. Mária segítségével mindig akadtak megértő, támogató, tanácsadó lelkek, akik átsegítették az otthont a kezdet nagy nehézségein. Lépésről-lépésre, napról-napra, majdnem semmiből fejlődött az intézmény a báró Jósika-alapítvány terhére megvásárolt és a szakszerűen teljesen kijavított, annakidején Balássy József főkirálybíró tervei szerint épült, pontosan 115 éves épület földszinti szobáiban.

A pápai nuncius könnyes elismerése

Amikor a múlt nyáron történt látogatása alkalmával Cassulo András pápai követ megtekintette az intézetet és meghallgatta a mélyen megindító, súlyos erőfeszítéseket a terhesvédelem és csecsemőgondozásra vonatkozólag: — könnyekig meghatódva fejezte ki elismerését a nemes jószándék és az elért eredmények fölött.

Ma már vízvezeték, fürdőszoba, villanyvilágítással ellátott és a korszerű követelményeknek egyszerű formában, de teljesen megfelelő helyiségek állanak a szülő nők, újszülöttek és gondozásba adott gyermekek rendelkezésére olyan szerény összegért, melyet a legszegényebb szülők is meg tudnak fizetni.

Az intézet jöhrnévére, szükségességére és a vele szemben megnyilvánult bizalomra mízem jellemzőbb, mint az, hogy nemcsak a Székelyföldről jönnek szülő nők, hanem még Bucurestiből és Brassóból is jöttek édesanyák. Nem kétséges, hogy a „Csodatevő Székely Szűz Mária” közelsége is igen sok beteget vonz.

A századik ikerszülés is meg volt. A legegészségesebben hagyták el anya és gyermekei az intézetet. Különböző eddig már négy ikerszülést jegyeztek be az intézet anyakönyvébe és soha semmiféle komplikáció nem állott be.

Az intézet beosztása és vezetői.

— Az intézet — mondja dr Nagy András igazgatófőorvos, aki különben a Katolikus Nép-szövetség orvosi szakosztályának az elnöke — két osztályból áll. Az épület földszintjének jobb részében van a szülő-otthon. Ennek a vezetője: Gizella nővér. Belgiumban végzett háromszoros diplomával elhagyta bucurestii jólfizetett állását, Nagyváradon elvégezte a bábaképzőt és eljött ritka és értékes képesítésével a katolikus székely nép közé, a fenyőkoszorúzt Csíkba, induló székely életek mentésére.

Valóban annyi szeretettel, szakértelemmel sürgő-forog Gizella nővér az édesanyák betegágyánál, az újszülöttek körül, látszik: a saját lelkét adja bele terhes munkájába. Megnézzük a betegszobákat. Egy négyágyas, egy háromágyas és két egy-egyágyas szoba áll rendelkezésére a szülő nőknek. Minden nagyog a tisztaságtól. Elkészült a vízvezeték és fürdőszoba is. Minden szülési esetnél jelen van az orvos. Bánásmód, ápolás, gondozás és

étkezés tekintetében nincs semmi különbség a különböző és közösszobás betegek között — mindenhol a keresztény szeretet és sorsátérző segíteni-akarás érvényesül.

Megható a közös munkafelosztás az intézetben. Dr Nagy András igazgatófőorvoson kívül Gerta testvér a főnőnk. A legszeretetteljesebb „főnőnk” a világon. Éva testvér az adminisztrációs munkákban jeleskedik. Liza nővér pedig a konyhát vezető nagy szakértelemmel, bölcsen beosztott takarékossággal, mindenki teljes megelégedésére.

Ingyen orvosi rendelő és tanácsadó.

A szülészeti rész alagsorában ingyenes orvosi rendelőt és tanácsadót tart fenn az intézet. Ezt

Figyelem!**Figyelem!**

Mélyen leszállított áron kaphatók a
Magyar Szemle Társaság
következő művei:

Hóman: A magyar történetírás utjai
ára 540 lei helyett csak 350 lei
Weisz: Mai magyar társadalom
ára 360 lei helyett csak 250 lei
Horváth: Magyar irodalmi műveltségünk
kezdetei ára 396 lei helyett csak 250 lei
Szekfü: Bethlen Gábor
ára 460 lei helyett csak 300 lei
Farkas: Fiatal Magyarország kora
ára 396 lei helyett csak 250 lei
Babits: Amor Sanctus
ára 331 lei helyett csak 250 lei

Vidéki megrendelés esetén plus 15 lei portó
A könyvek gyönyörű díszkötésben megrendelhetők a Magyar Lapok kiadóhivatala útján

dr Nagy András igazgatófőorvos vezeti. Heti három délelőtti ingyen rendeléskor áldott állapotban lévő nőknek, gyermekeknek és szegényeknek. Eddig ezeken fe.üli esetben keresték fel a rendelőt.

Látogatás a gyermekgondozó osztályon.

A gyermekgondozó osztály az épület balszárnyában kapott elhelyezést. A gyermekek, a komor bolthajtásos termék egyenletesen fűtött melegben derűsen, láthatólag jólérzik magukat. Húsz kis gyermek piros, elégedett arca elárulja, hogy mindegyik megvan, amire szüksége van. Szűcs Katalin védőnő a közös „mama.”

— Ide — mondja dr Nagy András főorvos — öt éves korig olyan gyermekeket veszünk fel, akikről a beszerzett környezetanalízis megállapította, hogy „otthon”, ha lehet ilyesmire egyáltalán beszélni, — halálra vannak ítélve. Nemcsak a nyomorúság, hanem különböző társadalmi és családi bajok miatt. A csecsemőket és mesterséges táplálásra szorulókat előnyben részesítjük. Egyelőre csak húsz gyermeket tudunk elhelyezni, de tekintve, hogy az épületben férőhely van elég, ha kellő anyagi eszközök állnak rendelkezésre, kétszeresére is kibővíthetjük.

Esti hét óra volt, mikor látogatásunkat befejeztük. Nagyszébenből vendég is volt társaságunkban: az ottani száz gyermekgondozó intézet főorvosa, aki szintén kíváncsi volt a Székelyföld legelső szülő nők csecsemő- és gyermekgondozó magy. otthonára.

Egyébként úgy értesülünk, az intézet vezetősége azzal a gondolattal is foglalkozik, hogy húz év óta nélkülözött bábaképzőt és gyermekorházaat állít fel jövőben, ha meglesznek erre az anyagi feltételei, melyre a gyermekhalandóság és elnéptelenedés megátolása szempontjából hogy milyen szükség van, arra csak a fajta, jövő generációját és nemzetét mentő lelkes szakember, orvos, aggodó és féltő válasza adhatna felvilágosítást.

Albert István

Sik Sándor:

Embernek lenni

Bosszúsan, mint a bibliában
A morgó Isten-embere,
Húzódok e bokor tövébe,
És keserű daccal tele.
És fájdalommal, hisz a lelkem
Még most is érettk meg:
Én jót akartam, én jót akartam,
Miért hogy mégsem értenek!

Szellőcske surran át. Fölöttem
Az orgonafa lombjai
Bizalmasan egymáshoz bújva
Kezdenek összezsongani.
Ugy együtt vannak! Lomb a lombot
Olyan meghittan fogja át.
Lehet-e, hogy levél ne értse
A szomszédos levél szavát?

Por az úton. A legelőről
Megtérőben a birkanyáj:
Összetörő gyapjas fejekből
Kondorodó tengerdagály.
A szél egyhangú bégetésnek
Foszlányait hozza felém.
Ha báránynak születtem volna,
Bizonyhogy én is érteném!

A ház előtt a gyér homokban
Sikonganak a gyerekek,
Kavicskálnak és hempergőznek.
Hányják a cigánykereket.
Kettőn közülük csipegallér,
Mezitláboska két gyerek,
De egy almának négy gerezdje
Nem lehet náluk ikerebb.

Olyan irigyen nézem őket:
Hogy értik egymást mind ezek!
Ó, én is, én is, minden embert,
Csak engem ők nem értenek.
Az egyiknek csak a tanár úr,
A másiknak író vagyok,
Ez csak a férfit érzi bennem,
A negyedik csak a papot.

Durva szemünk hát csak a jelsz:
A tarka kő ist látja meg?
Az emberosztón meg nem érzi
Azt, ami ember, ami egy?
A buta bari bölcsőbb nálunk,
És emberebb a kisgyerek.
Embernek lenni emberek közt:
Mi nem tudunk csak, emberek?

Római levél:

Húszéves találkozó

Minden a régi... a szép kéruhás Madonna az előszobában, virágok között, küldt karokkal, szelid mosolyával. A régi barna fogas, fehér ajtók, a kókusz-szőnyeg... és az osztály.

Kedves volt osztálytársaim, vajjon hol, merre vagytok most? Jöjünk vissza egy-két emlékért, nézzünk szét húsz év után a régi osztályban...

Csengetnek. Fejünket összeüljük, így jutunk a helyünkre. Irén drukkol, mint rendesen. Valaki azt számolja, hogy eddig ki hányszor felett, kire kerülhet hát ma sor a lélekiannal. Vali, az örök Csipkerózsika most is alszik az első padban, Gizi azért könyörög, hogy sugjanak neki, Ica, a fehérkötényes, pedáns pipiske korát meghaladón komoly, mikor félrelököm, mert én akarok ajtót nyitni a „három gráciának”, az osztály kedves jelöltjeinek, a leendő apácáknak. És belibbennek. Elöl Irmus, az örök jóság és mosoly, utána Aranka, az én 16 évem ideálja s végül Böske, az örök nevetés, az elpirulások nagy mestere. Óriási a tekintélyük. Csend lesz előtük, mint a sírboltban és megkezdődik a kéma-óra. Iszonyú ötösök zúgnak. A kedélyek csak akkor derülnek fel, ha kísérletezésre kerül a sor... Ég a spiritusz-lámpa, rotyog a titokzatos lé, lecsapódik a gőz a lombikban, feszült a várakozás és mégsem sikerül a kísérlet. Ekkor kiáltom el a szállóigévé vált mondatot: „hát kiégett a „g” a nőc!” — amire Czier Böske begurul a padok közé a nevetéstől.

Történelem következik. Tanárnőnk egyuttal az irodalom tanára is, nagyműveltségű, előadása egyetemű, katedrara is beillik. Nem is kell külön tanulni, Flávia Nővér magyarázatai olyanok, hogy észrevétlenül magunkba szívjuk minden szavát. Itt nincs szórakozás, nincs levelezgetés, itt teljesen az ő hatalmában vagyunk, magával ragad, lelkesít és vele együtt-érzünk, együtt élünk minden tradícióban, minden homi fájdalomban. Csak a felelések unalmasak. Itt-ott félrevezünk, de Ő lát és oda szól: „tel... mit bányászol ott a pad alatt?” — és anyjai megértéssel nem megy tovább a nyamozással... Oh, mily nagyon szeretünk Őt, akinél talán senki nem ismerte jobban a 15-16 évesek félig gyerekesen, félig nagylányosan hullámozó kedélyét, imbolygó önfegyelmességét. Hol, merre van nagyszerű jellemével, zseniális tanári tudásával... Vajjon az utánunk jövők az új idők redibb felfogásával értékelni tudják-e, hogy mily kincs az ilyen vezető?

Szálljunk csak vissza egy kissé!...

Valamikor azt hallottam, hogy egy volt zárdanövendék — szegény kis árvány, akít az apácák jósága nevelt fel és képzett ki, — hálából könyvet írt róluk: „Hangyaboly” címen... Sohasem jutott kezembe a könyv, de elég a címe is: Hangyaboly. Nagyszerű cím. Az apácák, mint szorgalmas hangyák — gyűjtenek. Nem maguknak, — nekünk, a tanítványoknak, nekünk, a leendő tanítóknak, leendő anyáknak, leendő apácáknak. Egymásról hirtelen minden lélekbe a magot: itt kikél, mert jó a föld, ott elsorvad, mert a száraz homok nem köti meg a magot... és így tovább, hangyaszorgalommal és hangyakitartással, irgalommal és szeretettel, éveken át ugyanazt, ugyanígy, — fáradhatatlanul. Akkoriban azt mondtam, szebb cím lett volna: Galambdűc. Mert az a szelid türelem, anyáskodás, jóság, ahogy Ők neveltek és fehér főkötőjük nekem ezt a hasonlatot adta inkább. Ma azt mondom: jó cím, helyes cím, a hangyaboly... En még mindig abból élek, amit Ők lelkemben felhalmoztak 12 évem át. Anyám és Nagyanyám is abból élt, úgy viselték mosolylyal az élet keresztjét, úgy fogták a kezemet, ahogy a hangyaboly apácái tanították őket és

íme én is így nevelem gyermekeimet, sőt a sokféle intézet között — apácákhoz járatom őket, míg csak lehet, hogy a hangyaboly erős akaratú, alakító szeretete vegye őket körül...

Azt mondta jó Flávia nővér, hogy olyan színes, összetartó csoport, mint a miénk, 50 évben csak néha verődik össze. — nos, — lássuk, csak, hogy mi lett a kiválók-ból, a szép vetésből? tavaszi hajítások zsenge ígéretéből?

Az nem lehet, hogy az ő tanításuk, példájuk csak úgy elveszen, leperogjen rólunk nyomtalanul. Érzem, hogy tőlük kaptam a kitartást, a mosolyogva viselt megalázást, a szelidséget...

Hogyan?

A kommunizmus megalázásaiban, midőn fátynál nélkül kellett látnunk tanárnőinket, még jobban tiszteltük őket! Hány megaláztatásban gondoltam én erre! Igazgatónk, Sigismunda nővér hófehér hajával ép oly fejedelmi volt, mint fátynál. Bergerek és Weiszok jártak közöttük, hogy fátynálkal együtt letiporják előttünk tekintélyüket is, — nyilvános helyeken kétélű és ellenük szóló felolvasásokon kellett fátynál nélkül megjelenniük, csak úgy, egyszerűen mivelünk, hogy „egyenlők” legyünk.

Es ők megjelentek.

Leontia nővér, a művészlelkű festő, szeliden és mosolyogva, mint aki azt mondja:

„No és? A színek változnak, de a lényeg ugyanaz.”

Ha rontani, törni akartak ezzel, — csodásan építettek, mert abban a veszélyben, terrorban és üldöztetésben forrtunk össze igazán az apácák hős lelkével... Emlékszem, mi tanácsoltuk a hajviseletet, a nagyobbak meg is felsülték tanárnőiket — és minden ment tovább a maga rendjén. Volt közöttük egy, aki mégsem tette le a fátynál: „inkább meghalok, mégsem teszem le egy percre sem.” Oh, hogy reszkettem Erte! Mert különben ő volt a meglesztelt szelidség és alázat, aki ajtók előtt önkéntelenül félredült, hogy valaki tán mögötte szintén be akar menni, aki soha nem parancsolt, csak kért, nem szidott, mert nem tudott szidni. Madonna szemével oly kérlelően nézett, hogy megdöbbsentem tőle. Elpirult, ha valaki nem tudott felelni és óráján templomi díhat uralkodott az ő sugárzó szelidségétől. És éppen Ő lett ily elszánt és rettenthetetlenül erős: Leona a ngyal, ahogy én hívtam őt magunk között.

Évek szálltak el és ez a szelidség tölt el.

ha nagy a láрма körülöttem és ezzel a szelidséggel nézek nagy-vadóc fiamra, ha fékezhetetlen... és ő is, miként én Leona nővér előtt, dül-fül — és szótfogad. És lassan visszajön, ha nem látják és fénylő szemében engesztelés csillog. Kezelcsókol és én ekkor úgy érzem, hogy Leona voltam. Ugy győztem, ahogy ő győzött mindig fölöttem.

Húsz év múlt el azóta... Valahol csengetnek... három-négy országba szakadtunk széjjel azóta, de most siessünk vissza a régi sárga padokba, hogy viszonzlássuk egymást. Tavaszi rügyfakadásból már a nyár derekán járunk azóta... a fiatal rózsafő kivirágzott, — melyiken hány virág lett? hány törött le? hányat sodort el a vihar, hány került idegen földre, hány maradt úgy, mint száraz, őszi kóró?... No majd most elvállik, hisz mindnyájan összejövünk, hogy felmondjuk a leckét a hangyabolyban...

Idegen nyelveket beszélünk, idegen utelvekkel jöttünk, miről fogunk beszámolni a régi osztályfőnökünknek?

Emlékeztek, hogy szoktatott hozzá a beszámolókhöz? a piruló önismerethez? hogy mondta: „Gyerekek, ez a legboldogabb évetek; meglássátok, ha majd az életben lesztek, mily szépen fogtok ide visszagondolni, az ötösök és intők és drukkolások világában!”

Igaza lett.

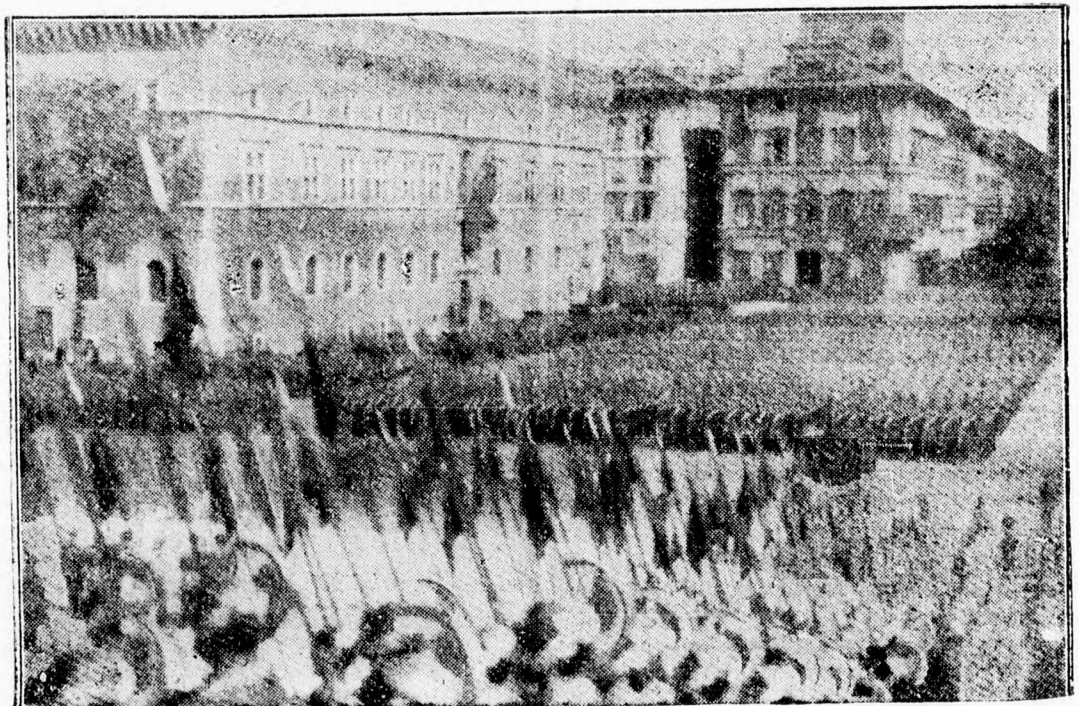
Háború jött, háború tünt, csúf, rossz korszakba kerültünk, tépáz az élet, lenyomja és koravénné teszi a mai kort... nincs öröm, nincs gondtalanság, pihenési lehetőség, — össze-vissza sodor az élet, mint őszi faleveleket a szél... csak a zárda fénye világít a ködben, csak a hangyaboly emlékei az igazi örömdök ebben a zür-zavarban...

Húsz éves találkozó... gyerekek csak vissza, nézzünk egymás szemébe és számoljunk be őszintén mindenről — mi társak. Mit tetünk, hova lett az elvetett mag, a hangyák idehordott sok kincse, elesége? Mi maradt meg a nemes tanításokból? Mit feleltünk el és mit lehetne még kipótolni a nagy vizsgára? Kéz a kézben talán segíthetünk egymáson, — sughatunk egymásnak valamit most is, mint hajdan az órák alatt, útbaigazíthatjuk egymást, mint régen és a sok-sok elmondott élettörténet talán tanulság lesz, talán útmutatás, talán követendő, — talán elretentő példák...

Csengetnek valahol, siessünk vissza a sárga padokba és lássuk csak, hogy készültünk el erre az órára?

En csengetek a messzeségből — és kérem volt osztálytársaimat, írjanak címemre, írják meg életrsorukat, hogy tudjunk egymásról. Főbb eseményeket, szavakat idéztem kedves iskolánkól, hogy eszettekbe jusson a szatmári zárda... Az ujság hasábjain majd találkozunk. Toborozzatok össze egymást, valamire talán jó lesz!

Heltainé Szenek Olga

Május 9-én ünnepelték meg Rómában a fasiszta császárság negyedik évfordulóját. Ez a kép a római Velencei téren készült, a nemzeti emlékmű előtt álló katonai alakulatokról

Szunyogh Barnabás:

Régi debreceni emlék

— Csokonai centennáriuma —

Debrecenben eltöltött életidőm legszebb emlékei közé sorolhatom azt a feledhetetlen emlék-ünnepet, amelyet a Csokonai-kör rendezett 1905 május 20. és 21. napjain Csokonai Vitéz Mihály halálának százados évfordulója alkalmából.

Magasztos ünnep volt ez s mindenképpen méltó annak a nagy lírikusnak emlékéhez, akinek huszadik századbéli modern lelkületét, zseniális eszelmét, szavainak, sorainak finom zamatát, muzsikáját, rejtett szépségeit a költő beteljesült jósata szerint csak ez a század értékelte igazán.

Május 20-án este a vasúti pályaudvar várótermében az irodalmi társaságok kiküldötteit és a meghívott vendégeket fogadták. Félnyolc órakor az ősi kollégium énektermében főiskolai hallgatók az énekkar közreműködésével Oláh Gábor debreceni költő *Diákélet Csokonai korában* c. művét adták elő nagy sikerrel. Utána társasvacsera volt étlap szerint az „Angol királynő” vendéglőben.

Másnap délelőtt 10 órai kezdettel a Csokonai-kör nagy ünnepi ülését tartotta meg a régi és híres „Arany Bika” szálló dísztermében, melyet zsűfoglalásig megtöltött Debrecen és vidéke Csokonait szívébe záró közönsége. A megnyitó beszédet Géresi Kálmán, a kör elnöke mondta s utána „A reményhez” című dalt énekelte a városi dalegylet. Ünnepi költeményt adott elő „Csokonai százados ünnepére” címmel Szaboleska Mihály, a Kisfaludy-társaság tagja.

Ezután Tüdős János, a kör főtájkára tartott tartalmas, mélyen szántó emlékbeszédet. Szavay Gyula, a Petőfi-társaság tagja alkalmi költeményt adott elő „Csokonai kárhozatása” címen. A remek humorú és páratlanul eszelmes vers méltó volt a költő emlékéhez s amint emlékszem, kirobbanó tetszést aratott.

Kardos Albert tanár, ismert irodalomtörténész, a kör titkára az élettrajzi pályázatról s a kör kiadványairól tett jelentést, — míg záradéklul „A csikóbőrös kulacshoz” c. dalt énekelte el a városi dalegylet.

Az ünnepi ülést folytatólag követte a költő szobrának megkoszorúzása a Csokonai-kertben, ahol előbb „A tihanyi echóhoz” dalt énekelte a Petőfi-dalkör, azután a szobrot megkoszorúzták a Magyar Tudományos Akadémia, a Kisfaludy- és Petőfi-társaság és más testületek küldöttei, végül a Himnusz énekelte el a főiskolai énekkar.

Déli egy és fél órakor a kereskedelmi akadémia dísztermében Komlóssy Arthur, a kör alelnöke nyitotta meg a négy százötvenhat katalógus-számból álló kiállítást. Kiállítók voltak a Csokonai-kör, a Collégium anyakönyvtára, bessenyei Széll Farkas kir. táblai tanácselnök, a magyar nemzeti múzeum, a magyar tud. egyetemi könyvtár, Ágoston József kir. tanácsos, a csurgói református főgimnázium, a Franklin-társulat, az országos levéltár, a fejérmegyei és székesfehérvári történelmi és régészeti egylet, a sümegi Darnay-múzeum, a Kisfaludy-társaság, a debreceni Egyetértés dal- és zeneegylet, Tóth András, Komlóssy Miklós, id. Komlóssy Arthur, Csáthy Károly, Endrődy Sándor költő, Sárközy Aurél komáromi főispán és még többen.

A költőnek minden műve, minden kiadásban és több példányban feltalálható volt itt. Az eredeti kéziratok közül nevezetesebbek az Uj esztendei gondolatok, Még egyszer Lillához, a Dorottya eredeti kompozíciója, az Oh Tihanyinak vázlata, búcsúzó beszéde a debreceni kollégiumi ifjúságtól 1795. — „Emlékezetnek okáért”, a bűjdosásnak indult költő öngazolása 1795 június 18. — Az emberiség és szeretet, a Békaegyharc Konz Józseftől románul 1816. — a „Gerson du Malheureux” vígjáték 1793 és sok más versének és levelének kézirat.

A tárgyak közül legérdekesebbek voltak: Csokonai lakodalmi felköszöntője, Jankó János eredeti olajfestménye, Csokonai tilinkója fekete fából ezüst billentyűvel, egy olajfestményvázlat: a hortobágyi nagy osárda ivója, melynek kecskelábú asztalánál Csokonai a kollégiumból való száműzete utáni napok egyikén levelet ír a tanári karhoz, Csokonai emlékérmek a centennáriuma emlékére két darab ezüst és két bronz.

A nagyértékű kiállítás megtekintése után társas ebéd volt az „Arany Bika” dísztermében, délelőtt öt órakor pedig a költőnek a Hatvan-utcai temetőben levő sírját látogatták meg a folyton élő

és élni akaró kegyelet jeléül. Este a városi színházban a Székely lakodalmat mutatták be és ezzel be is záródtak a centennáriuma emlékező ünnepnapjai.

A költő kultuszát ápoló Csokonai-kör a százados évfordulóra még egy kötet verset is adott ki a költő értékesebb műveiből összeválogatva, melyet Kardos Albert titkár rendezett sajtó alá s látott el bevezetéssel. Arckép és fényképek díszítik a csinos kiállítás kötetét.

Mindezek után csak annyit kérek kedves olvasóimtól, hogy néhanapján próbáljátok meg meleg szívvel, odaadó lélekkel és szorgalommal lapozni, olvasni és élvezni Csokonai Vitéz Mihály könyvét. Költészete, amely olyan eleven és gyönyörködtető, maradjon utódaink számára is az, ami a mi számunkra volt.

Megmérgezhető-e a szervezet egyszerű ételekkel is?

Igen! Ha a gyomor nem emészt rendszeresen, ha a máj nem működik rendszeresen. Mert tudvalevő az, hogy minden megevett étel emésztése alatt mérges anyagok is választódnak ki, amelyeket főleg a máj és vese hivatott megterhelni. Ha ezek megbetegszenek, akkor állandóan a szervezetben egy abnormális mérgerakodás képződik, salakok, savak, meszesedések formájában, melyek rendkívüli rombolásokat idéznek elő később a szervezetünkben.

A világhírű amerikai Gastro-D. gyógyszer, amely ma már a gyomorbetegségek közkincsévé vált, főleg az emésztőszervekre bír rendkívüli hatással, normális állapotot teremt és a már fennálló gyomor, bél, epe, vese és máj megbetegedéseknél a legkitűnőbb eredményeket érték el vele.

Gastro-D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy postán megrendelhető 150 lei utánvét mellett Császár E. gyógyszerárakban, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

Caesar bricseszenben

Tudvalevő, hogy Shakespeare drámáit most filmre viszik Hollywoodban. Ebből az alkalomból írta Kinizsi Andor, a kitűnő humorista, az alábbi szellemes kromkiját.

Halad a technika.

Vajjon ki merete volna álmolni azt akár csak száz évvel ezelőtt is, hogy a Hamletot frakkban fogják előadni. Hamlet frakkban, Ophelia kiséstélyiben, az atya szelleme pedig perkál-lepedőben, hogy a világitás annál jobban kiemelje kísérteties alakját! Shakespeare fordult egyet a sírjában, de nem tiltakozhatott. Ettől kapott tén merszet az amerikai Bowley-filmgyár, hogy Julius Caesart teljesen újszerű miliőben játsza le, mintha a híres hadvezér napjainkban élt volna. Remek előadás volt, azt meg kell hagyni!

Tizenkét szoba-hallos, összkomfortos palotájában éppen alsózott a triumvirátus, amikor porlepett hírnök jött és pihegve szólt:

— Hallo!

— Hallo! — felelte Caesar, bemozdva a kéziből kasszát — Mi az?

— Baj van, nemes Lord Julius — hadarta a gumiköpenyes futár, — az egyiptomiak már megint határcsúszást követtek el. Egyik harci repülőgépek átrepült a birodalom délkeleti csücske felett.

— Tyűhaj! — csapta le mérgesen a kártyát Caesar. — Ami sok, az sok! Azonnal jüvassátok meg a szírnákat. Részleges mozgósítást rendelék el. Tánadunk. Elvégre nem várhatjuk meg a Népszövetség döntését...

Két nap alatt motorizálták a római hadsereget.

Caesar tábornoki egyenruhájában, mellén a rendjelek szalagjaival személyesen állt a hadsereg élére. A veteránok öreg Manlichereket, a derékhad azonban már messzehordó ágyúkkal, tankokkal és bombavető katapultákkal indult harcra. A légiók a legmodernebb gépmaszkokkal is fel voltak szerelve és minden gyalogos hátizsákjában konzervet helyeztek el a szenátusi hadtestparancsnokság, hogy az élelmezés zökkenésmentes legyen. Brutust neveztek ki a tengerészeti haderő főparancsnokának, míg Cassius a bombavetőket vezette.

A háború nem tartott sokáig.

A római vadászgépeknek az egyiptomi haderő képtelen volt ellenállni. Cleopatra ugyan azonnal táviratozott a Népszövetségnek, de az éppen a leszerelésről tanácskozott s így a háborús bejelentést az albizottságra bízta. Ez Kr. előtt 35-ben történt, tehát nem sok remény volt arra, hogy Kr. után 1237-re érdemleges döntést hozzanak az ügyben.

Egyiptom elesett!

Ezen a napon egész Róma pezsgőzött, a

földalatti villamosokon és az autóbuszokon egymást ölegették a patriciusok és a rabzolgák s a moziban ingyen tartottak előadást. A postahivatalok különleges pecséttel bélyegezték le az anzikszokat és a szenátus rádiószózzattal üdvözölte a győztes hadvezért.

— Gyerünk vikendre Egyiptomba! — hirdették az utazási irodák és ez lett Caesar veszte. Ő, aki hajdan bricseszenben és kajakkal kelt át a Rubiconon, nyárspolgár lett. Csak a bricseszennek élt és Cleopatra, a szalon direktorise, teljesen behálózta az ingtag férfit. Míg a hadvezér Egyiptomban strandolt és táncolt a jazz-band muzsikájára, Cassius és Brutus megszervezték a szélsőjobboldalt. Gyanus röpiratok és hetilapok követték a vezetőknél élőlt való eltávolítását és a szenátus feloszlátását. Ment ám a kábeltávírat Caesarnak:

„Suergoesen gyere haza, duehoeng az ellenléki terror!

De ekkor már késő volt.

A legelső parlamenti ülésen heves interpellációk tüzebe került a hadvezér és tüntetni kezdtek ellene. Az elnök hiába vont meg a szót Brutustól, az tovább beszélt, sőt nyomaték kedvéért kétszer rá is lött Caesarra. Az agg államfő szíve ezt nem bírta ki! Különben is jöideje már szívidegességben szenvedett.

— Ejnye, fiam, Brutus! — sugta elhalón. — Milyen rakoncátlan ez az új generáció... Pedig igazán gondos nevelésben részesítettek...

Azzal lehúnyta fáradt szempilláit. Nem bírta tovább nézni, hogy mit csinálnak Shakespeare csodás remekművéből 1940-ben...

KINIZSI ANDOR

Elsőrendű ifjusági beszédan yag
Dr. Szivós Donát:
A ma diákja
Ifjusági szentbeszédék!!
Ára 120 Lei és portó

SZINHÁZ-MŰVÉSZET

Hollandia gazdag művészete

Egész Európában, vagy legalább amit Európának lehet nevezni, a barokk uralkodik a XVII. században. A pápák Itáliájában éppen úgy, mint a lovagi Angliában a hatalmas lépésekkel feltörő Franciaországban, ahol akkor kezd már hajnalodni a „grand siècle.” A nemzeti önzés a korlátlan monarchia eszményített hatalmában csúszsodók ki. A barokk szigorú szabályok uralma alá helyezi az életet és a gazdag formák föltétlen uraimat teszi kötelezővé a művészetben. A formák áradó ékeszölésének kora ez. Minden pompázó, méltóságteljes, színpadias hatások után áhítózik. Az egyéniség féligmeddig elvész a dísz zsúfoltságában és engedelmesen alárendeli magát az ünnepi parádé hivaikodásába öltözött közszellemnek. A művészetekben is diadal-maskodik ez a túlbuzgó formabőség. A kor uralkodó eszlagai: Rubens, Bernini és mindenekelőtt a spanyolok.

És a barokknak ebben az egyetemes eláradásában van egy kis és még hozzá eldugott zugolya Európának, ahol mintha megtörne ez az ár. Területre egészen jelentéktelen ez a hét tartomány. Eddig alig is hallatta nevét Európában. Most kezd éreztetni súlyát és egyszerre, szinte váratlanul szinte a semmiből olyan kultúrát sarjast ki, amely csaknem túlszárnyalja az egész barokk ragyogást.

Hollandia ez a kis ország. Nevét a hét kis tartomány legjelentősebbikétől kapta. A rendkívüli esetében éppen az, hogy alig szerezte meg függetlenségét, alig hogy igazán nemzetté vált, már megindul benne a kultúraalkotó erők hatalmas kivirágása. Rembrandt születése előtt ötven évvel még nem beszélhetünk hollandi nemzetről, Rembrandt pedig ennek a németalföldi kultúrának csúcspan ragyog. Maga a virágzás rövid életű. Tartama nem is egészen egy század. De ebben a szűkhatáru időközben összetömörül minden, ami nagy és jelentős. Ebben a korban él minden vezetőszellem; államférfi úgy, mint művész; Oldenbarnevel és de Witt, Ruyter és Tromp tengernagy, Franz Hals és Rembrandt a két festőnagyság. Ez a kor a világereskedelem és a hatalmas gyarmatbirodalom megalapítója. Az egész világon egyedülálló, hogy közvetlenül a nemzeti felemelkedés után tetőz a kultúra is.

Van azonban másik különös jegye is ennek a kultúrának: egészen más, mint Európa többi részének kultúrája, más utakon jár, mint az egész nyugati civilizációt közöse útra terelő barokk. Megérzik ez művészetének minden ágán. Irodalmában talán az egyetlen Joost van den Vondel tart rokonságot a barokk-szellemmel, akit a világ alig ismer, aki mégis kora legnagyobb költői közé tartozik. Katolikus hitre tért és a hittitkok mélyértelmű szimbolizálásában találja meg költői lelke legteljesebb kifejezési formáját. Luciferében először viszi drámába az angyalok bukását és a Palamedesben allegorikus burokban a méltatlanul vérpadra küldött Oldenbarnevel tragédiáját írta meg. Csodálatos, hogyan tudott felemelkedni ez az igaz, tisztaszívű és nemes, de szerény kispolgár a fenékelt erényeknek, szinte a hősiségnél magasabb légkörébe.

De Vondel az egyetlen kivétel. Egyébként a németalföldi kultúra útja egészen eltér a barokktól. Különbözik tőle a művészet minden ágában. Hollandiában nem építenek pompázatos székesegyházakat. Az utcákat, tereket nem ékesítik fényes, nagyúri paloták. A hangsúly a lakóházak építésénél inkább a polgári kényelem felé fordul.

A festőket is egészen más tárgyak érdeklik, mint a barokk nagy művészeit. Az arcképen kívül főleg a paraszti és polgári élet jelenetei, genre-képek, tájak, tengeri jelenetek, események szerepelnek ezeken a pompásan festett vásznanokon. Szinte azt mondhatná az ember, valami korai naturalizmus ez. De ez aligha tudatos cél a németalföldi festőknél. Inkább abból származik, hogy kitűnően értették a mesterségüket, de nem voltak túlságosan műveltek és akadémikusok ahhoz, hogy a stílus kérdését is belekeverték volna művészetükbe. Egyszerű emberek voltak, hűjával minden elfoglaltságnak. Legnagyobb részt a városi kézműves kispolgárságból származtak és megmaradtak igénytelen polgároknak. Még olyan nagy mester, mint Van Dyck sem emelkedett az előkelő udvari ember rangjára. Talán csak az egyetlen Rembrandtnak volt közülük valami

bohémiséggel kevert nagyúri fellengzősége. De ő is hamar letört anyagilag és visszasüllyedt a szerény polgári viszonyok közé.

Kiknek dolgoztak a festők? A vidéki birtokos

A harlemi boszorkány

nemesség aránylag nem élt fényes viszonyok között. Az igazi arisztokrácia a városi patriciusság volt. Ebben azonban még ott buzgott a régi takarékos szellem. Bökezű, tékozló meccnás nem igen akadt köztük. Mindegyik megépítette a maga ta-

* Gyomorhúruruk és az ezekkel járó erős bomlási és erjedési folyamatok a gyomorhúrurubombában, bélbaktérium- és gyomorsavtúltengés a régóta bevált, tisztán természetes „Ferenc József” keserűvíz használata által — reggelenként felkeléskor egy pohárral véve — igen gyakran rövidesen megszűnnek. Kérdezze meg orvosát.

karos házát. Megfestette a maga és hozzátartozói arcképét. Gyűjtött is néhány tájképet, genre-jelenetet és csendéletet. De olyan fejedelmi megrendelőt, mint a reneszánsz urai voltak Hollandiában hiába keresnénk.

Mi magyarázza meg akkor a festészetnek ezt a különös virágzását? Az, hogy az egész nép át van hatva a művészet szeretetétől. Az egész polgári életnek igénye támad jó képekre. Ezt maguk a képek bizonyítják. Rembrandt és Franz Hals nemcsak poigármestereket és gazdag tanácsurakat festenek, hanem prédikátorokat, hajóácsokat, orvosokat és ötvösmestereket. Rotterdamban a vásári bódékban árulták a jobbnál jobb festményeket és vevő is akadt rájuk. A legszerényebb cipőfoltzó vargának is akad egy-két képe. Egy angol útleírásban olvassuk, hogy a hollandiai kispolgár jó befektetésnek találta a képvásárlást. Nem volt kivétel az olyan parasztagzda, aki 2—3000 fontot költött képekre. Kiki izlése szerint vásárolt. De a maga idejében bizonyára kapósabbak voltak Van Goyen tengeri tájai, vagy Pieter Moulyen tájképei, mint Rembrandt romantikus hajlandóságú képei.

Külön utakon járó, polgári színezetű és egészen a maga egyéni útjain járó, de mindenesetre csodálatos lendületű kultúra volt ez. S teljesen összefüggött a fiatal kis ország hatalmas gazdasági fellendülésével. Itt a történelemnek még egy tévedését kell tisztázni. A felvilágosodás történetírői ezt az egyetemes gazdasági és kulturális fellendülést a protestantizmus szellemének tulajdonítják. Éppen ellenkezőleg. A mai kutatás megállapítja, hogy Hollandia nagy fellendülésének forrását a középkor itt sokkal nagyobb épségben megmaradt szabadságainak lehet tulajdonítani.

Kállay Miklós.

Óriási az érdeklődés a Thalia prozai együttesének előadásaira „Első szerelem” bemutató előadása kedden este Oradean

Pénteken délelőtt nyílt meg a színház elővételi pénztára a Thalia prozai együttesének vendégjátékára és már az első napon olyan hatalmas érdeklődés nyilvánult meg az összes előadások iránt, amilyenre példa régen nem volt. Az érdeklődés érthető is, mert a színház műsorán a legkiválóbb szerzők legjobb darabjaikkal szerepelnek.

Bókay Jánosnak a legdivatosabb magyar színműironak új vigjátéka, az Első szerelem nyitja meg a Thalia kedden kezdődő váradi előadás-sorozatát. Bókay János esetében a divat és a művészi érték találkozót adnak egymásnak. Mert a Szakits helyettem, Ragaszkodom a szerelemhez, Rossz asszony, Feleség szerzője nem hiába lett világhírűvé rövid pár esztendő alatt. Minden darabja aktuális, érdekes, szórakoztató és egyben tartalmas is és sikerének ez a titka.

Az új Bókay vigjátéknak még az a különös érdekessége is van, hogy a Thalia együttese az illusztris szerző rendezésében készült fel az Első szerelem előadására. Bókay tudvalevőleg rendezőnek is eppoly kitűnő, mint színpadi szerzőnek. Bókay sajtó-nyilatkozata szerint a Thalia együttese mindenben világvárosi színvonalu előadásban hozza ki a vigjátékot. Különösen Fényes Alice, Kovács György, Nagy István, Tóth Elek, Beness Ilona alakításairól nyilatkozott elragadtatással.

Az Első szerelem ujdonság egyelőre kedd este 9, csütörtök este 9 és vasárnap délután 6 órákor van a színház műsorán.

— Fenség, fizetek! — olcsó helyárrakkal. Szerdán délután 5 és vasárnap délután 3 órákor kerül színre Maugham ragyogó vigjátéka: a Fenség, fizetek!

— Földindulás. Szombaton délután 5 órákor Kodolányi János nagyszerű színműve, a Föld-

indulás van a színház műsorán, először olcsó helyáru előadásban, a bemutató előadás szereplőivel.

— Klotild néni. Bemutató előadás pénteken este. Vasary János és Losinczy Dezső, Budapesten több mint 100 előadást megért énekes, zenés vigjátékát mutatja be pénteken este a Thalia együttese. A Klotild néni az utolsó évek legnagyobb zenés vigjáték sikere. Minden előadás három óras nevető orkán! A főszerzőkben Fényes Alice, Haáz Jolly, Dálnoky Dúdos, Feledy Éva, Kovács György, Nagy István, Deesy Jenő, Lantos Béla, Szabados Árpád, Berczy Mihály. A Klotild néni további előadásai szombat este 9, vasárnap este 9 óra. A péntek esti bemutató előadás a 19. számú premier bérletben lesz megtartva.

A VENDÉGTÉK MŰSORA:

Kedd este 9 órákor: **Első szerelem.** (Bókay János legújabb nagyszerű vigjátéka. Rendező: Bókay János. Főszerzők: Fényes Alice, Beness Ilona, Havady Nagy Ilona, Járny Teri, Kovács György, Nagy István, Tóth Elek, Bodó György stb. Premier bérlet 18. szám.)

Szerda délután 5 órákor: **Fenség fizetek.** (Elsőszór, olcsó helyáru előadásban.)

Szerda este 9 órákor román előadás. Csütörtök este 9 órákor: **Első szerelem.** (Másodszór.)

Péntek este 9 órákor: **Klotild néni.** (Vasary János és Losinczy Dezső énekes, zenés bohózat. Premier bérlet 19. szám.)

Szombat délután 5 órákor: **Földindulás.** (Elsőszór olcsó helyáru előadásban.)

Szombat este 9 órákor: **Klotild néni.**

Vasárnap délután 3 órákor: **Fenség fizetek!** (Olcsó helyárrakkal.)

Vasárnap délután 6 órákor: **Első szerelem.**

Vasárnap este 9 órákor: **Klotild néni.**

A Mihályi társulat sikere. A jól szervezett Mihályi színtársulat zajos siker mellett szerepel most Nagykárolyban. Legutóbb két estét adták elő a Pusztai szerenádn című operettet, amelyben a bonviván szerepét Boross István, lapunk szatmári munkatársa játszotta, megérdemelt sikerrel. Boross István a bevonult bonviván helyett ugrott be, annak szerepébe s Szatmáron is, Nagykárolyban is szép fogadtatásban részesült a fiatal újságíró-színész

Ne felejtse el!!

a

Blănăria Parisiană

a Heyman udvarba költözött.

Százéves — a bélyeg Betty Schneider:

A postabélyeg mostanában ünnepelte százéves jubileumát. 1840 május 6-án kerültek forgalomba az első postabélyegek, Angliában, amelyeken Viktoria királynő profilképe volt látható. Száz év alatt világszerte elterjedt a bélyeg — s a bélyeggyűjtők tábora egyre növekszik. A filatelisták bizonyára érdeklődéssel fogadják a legújabb bélyegeket is, melyek közül az egyiket Argentínában adták ki, ahol

mozgalom indult a Falkland szigetek visszaszerzésére. Ezek a szigetek jelenleg angol birtokban vannak. Az új argentinai levélbélyegeken a Falkland-szigeteket már argentin területnek tüntetik fel.

A másik újdonság német bélyeg, amely a megszállott lengyel területeken került forga-

falomba 6, 8, 10, 12, 20, 24, 30, 48, 50, 60, és 80 garas, 1, 3 és 5 zlotis értékben.

Tudományos munkásságot kezd a hathónapos éjszaka beálltakor Byrd tengernagy délsarki expedíciója

A Déli Sarkon levő Byrd-expedíció türelmetlenül várja, hogy a kerek hat hónapon keresztül tartó éjszaka bekövetkezzék, mert azzal egyidejűleg a tudományos munkásságot is megkezdhetik. Paul A. Sipple dr, aki Byrd tengernagy távollétében az expedíció parancsnoki tisztét tölti be, jelentette rádióan, hogy a kutató társaság tagjai kényelmesen helyezkedtek el a Déli Sarkon, hatalmas gépkocsijukat, amely egytuttal lakás is, villany fűti és világítja. — Csak mosolygunk — hangzik a rádiójelentés, — a kint tomboló viharon, a jégen és az öldöklő fagyon, amely hősi elődeinknek annyi szenvedést okozott. — A jelentés megemlíti még, hogy már megtették az előkészületeket a most kezdődő tudományos munkára, amelyre a kutatók hallatlan lelkesedéssel készülnek.

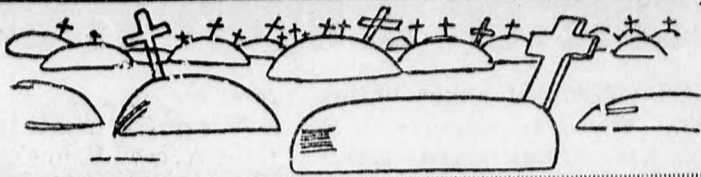
Az oradeai mozgóképszínházak műsora:

APOLLÓ. BÉCS DALOL, BÉCS TÁNCOL...
DORIAN: CANITOGA.

Betty Schneider:

VERDUN HALOTTAI

Fordította:
FODOR VIOLA

Ut sem vezet e hantok közé. Füveken, törpe bokrokon és lövészárokmardványokon kell át-gázolnunk, ha közelükbe akarunk jutni, hogy imát mondjunk sivár fejfaik előtt.

Mikor egy-egy ilyen kirándulás után az autóbushoz visszatérünk, Henri csak immelámmal indítja el ismét kocsiját s útközben újra meg újra megállítja. Henri számára ez a vidék valami egészen különös módon egyesíti mindazt, ami a haza fogalmát jelenti. Hazája ez a föld elsősorban azért, mert valamikor itt látta meg először a napvilágot. De százszor inkább hazájává lett azáltal, hogy itt vérezett, szenvedett és ezt a darab földet védte az élete kockázatásával; itt kellett végignéznie, miként nyeli el egyik falut a másik után a háború pokla, mint hullnak el mellette bajtársai és mint kaszálják le sűrű rendben az ellenséget, egy másik ország fiait... Ellenséggént harcoltak egykor s egymásnak szenvedést és halált kellett osztogatniok. De testvérekké tette őket ez a föld, mely mindkettőjük vérére itta s holttestüket egyformán ölébe fogadta.

Henri, a nép egyszerű gyermeke, akit az itt átélт szenvedések tettek bölcsé és megértővé, fölismerte ezt a nagy igazságot. Tökéletesen megértjük most már, miért mondotta az első német katonasírnál, amelyhez bennünket elvezetett, hogy: *németországi bajtársam* —; miért nem beszél sohasem „az ellenségéről”, mindig csak az „odaátiakról”, vagy a „német bajtársakról.” S ez nála nem póz, ez tudatosság, mely neki, a verduni francia „poilu”-nek — és sok ezer honfitársának, éppúgy, mint a mieinknek — a háború négy súlyos esztendeje alatt a lelkébe égetődött. Talán senki sem tudta ezt eddig olyan világosan fölismerni s oly igazán és őszintén szavakba önteni, mint Heinrich Lersch, aki alábbi néhány sorát mindazok számára írta, akik — a múltban vagy a jövőben — lövészárkokban őrködnek, a Senkiföldjét fürkészik s egymásra löni kényszerülnek:

*Ich lieg an dem Gewehr zum Anschlag an.
Ein Käppi hebt sich überm Grabenrand
und eine Hand
wirft eine Schaufel Erde hoch hinan...
Mein Kamerad Franzos, dich traf ich gut!
Du musst nicht böse sein, dass ich dich schoss.
Ich bin dein Bruder, ja, bin dein Genoss;
wir sind erlöst durch eines Gottes Blut.*

(Lövérsre készen állók. Sapka bukkán föl a lövészárkok pereme fölött és egy kéz lapátnyi földet dob fel, magasra... Francia bajtárs, eltaláltalak! Ne haragudj rám, hogy lelőttelek: testvéred vagyok, igen, a társad; egy Isten vére váltott meg minket.)

Esnes falu mellett az első német állások maradványai és romjai tárulnak szemünk elé. Az egyik dombon a falu temetője nyújtózik, melyet a háború alatt négy ízben pusztítottak el és állítottak ismét helyre.

Jobbra a 310-es magaslat, a háttérben, balra a 304-es magaslat emelkedik. Kocsink most lassan halad a dombos terepen. Esnesben utasok szállnak fel, úgyhogy vezetők most hallgatagon végzi munkáját. Csak amikor falvakon haladunk át, kezd ismét magyarázni. Montzeville teljesen elpusztult a háború alatt. Most kicsiny, barátságos fészek, világos, csinos házakkal, Gondozott, tiszta az az út is, mely

Béthelainville-en át vezet. Fromeréville házai legnagyobb részt régiek. Ezt a falut meglehetősen megkímélte a háború pusztítása.

Fromeréville és Thierreville vidéket nagyszámú kisebb erőd borítja; a Maas palpartján ezek alkotják a verduni erődösorút. Egész közel van ide a Chana, a Sartelles- és a Chaumeröd, jóval távolabb a Choisel-eröd, mely már a Bourrus-eröd és eröd szomszédságában van.

Thierreville-ben igen élénk a gépkocsiforgalom. Verdun, a város, már közel van ide. Nemsokára fölmerül jólismert képe. Széltőlт kaszárnyák mellett haladunk el.

A távolból Douaumont tornya köszönt.

A pályaudvar közelében Henri megállítja a kocsit. Segédkezik utasainak a kiszállásnál, felvilágosítást ad, majd felénk fordul. Minden okunk megvan, hogy köszönetet mondjunk neki, ő azonban tudni sem akar erről.

— Au revoir! — mondja elhárítón. Korábban ugyanis már közöltük vele, hogy legközelebb ismét vele fogunk utazni *Esnesbe*.

Onnan akarunk felzarándokolni a *Halott Ember* ormára.

Vaux-eröd.

Az Etaini úton barangolunk. A Cabaret Rouge és a Valteline-szakadék mögött az út emelkedni kezd. A Belleville-major útkereszteződésétől balra húzódik a Tavannes-erödhöz vezető átjáró út. Megtekintjük az erödöt s a Tavannes-i alagutat, anélkül azonban, hogy hosszasan időznénk itt, mert tovább akarunk menni a Vaux-erödhöz.

Utunk cserjék és bozótok között vezet. A háború maradványai itt is föllelhetők: lövedékek és gázálarok, régi acélsisakok és börtárgyak, drótdarabok és spanyol lovasok halmozódnak az út szélén. Helyenként üszkös, fekete fatörzsek emelkednek ki az alacsony, fiatal fák közül. Vannak közöttük egészen különös külsejű, élettelenül szürke facsonkok, melyeket pusztá kézzel szétmorzsolhatunk: mérges gázok ölték meg bennük az életet nedvkerüingést. De mégis: van valami élet is ezen a halott földdarabon; mindenünnen illatos erdei szamócák pirosanak felénk. Az apró gyümölcsök rendkívül édesek és olyan forrók, mintha lekvárrá főzte volna őket a nap égető heve. Milyen különös! Szamócák a Vaux-Chapitre-erdőben! Szamócák a La Lauffée- és Des-Chénois-erdőben! Némelyikük egy-egy vasszilánk, vagy börtárgymaradvány mellett piroslik. Az egyik kézigránáthalom közelében békésen hever egymás mellett egy francia s egy német acélsisak. Mindkettőt vastag rozsdá borítja. Egy bokor tövében hosszú, kicsorbult késpengét találunk.

Fort Vaux!

Három hónapig tartott a viadal az eröd körül. Lépésről-lépésre nyomultak elő a német katonák, hogy az erödöt bevegyék. Ismételten visszaszorították őket, újra, meg újra megritkították soraikat, különböző kaliberű gránátok zivatara szétszórta állásaikat, de ők ismét összeszedték magukat, újra előretörték s új lendülettel ismét újabb és újabb támadásba mentek át. Végre is körülzárták a páncélerödöt s ezzel az örséget — kereken 600 franciát, közöttük számos súlyos sebesültet — bekerítették. Ezek, — noha közelálltak a szomjanhaláshoz, mert vizük az utolsó cseppig elfogyott, — Raynal parancsnoksága alatt vad elszántsággal továbbharcoltak.

(Folytatjuk.)

Asszonyok dolga

Előkészületek a nyári virágápolásra

A legtöbb nyári virágunkat akkor tudjuk igazán szépen fejlett, erőteljes, dúsan virágzó példánnyá nevelni, ha március végén, április elején ládikába, cserépbe vagy langyos palántagyba vetjük, egyszer vagy kétszer áttűzdeljük és május végéig, mikor már a késői fagyok veszedelme is elmúlt, szabadba vagy balkonládába, ablakon kívül tartott cserépbe kiültetjük.

Ilyen, ú. n. „elő-nevelés“-t kívánó értékes nyári virágok:

A *Portulakka*. Anyáink kedves növénye volt, aztán — divatját múlta. Ma ismét kedvelik és méltán. Alacsony, kúszó ágai tömérdek virágot hoznak; ezek a fehértől a pirosig minden színben pompáznak és csak akkor nyílnak ki, ha napsugár érinti bimbóikat. Április-májusban esetleg egyenesen állandó helyére is lehet vetni, de amúgy szebb, bokrosabb portulakkáink lesznek. Hálás szegélynövény.

A *Lobeliák*. Magjaikat csak kevésé szabad betakarni. A *Lobelia Erinus* ismert szegélynövény; a *Lobelia Hathleen* Mallard sötétkék virágai szinte rózsaszínűen teljeseek. Ha nem sajnáljuk a fáradságot és kétszer áttűzdeljük őket, igen szép példányokat nevelhetünk.

Az *Ageratum mexicanum* is alkalmas szegélynek. Igénytelen, sokat virágzik.

Az *Alyssum Benthami maritimum* fehérvirágú, illatos szegélynövény. Április-májusban szabadba is vehető.

A *Tagetes patula nana* (Bársonyka) a bársonyos sárga és barna színek árnyalatival ajándékozza meg virágos kertünket.

Hasonló nevelést kívánnak ismert nyári virágaink közül a Verbénák, a Petuniák, a Phlox-félék egynyári változatai; a Balzsám-nák, az Antirrhinum (Oroszlánszáj vagy Táltika) változatai, a Nemesiák, a kínai vagy nyári szegfűk, a Dianthus Heddwigi, a Chabaudszegfűk, a Celosiák, a Zinniák, az Asterek, a Centaureák egyes válfajai, mint a *Centaurea americana*, a *Centaurea alba* stb., stb.

Egyes nagyon becsült nyári virágainknak különleges kívánságai vannak. Így a *Salvia splendens* csak komposztból, melegügyi földből és homokból álló keverékben tenyészik jól. A Szalvia-velést állandóan és egyenletesen nedvesen s nagyon melegen kell tartani. Amint a kikelt palántákat az ültető pálcika segítségével ki tudjuk emelni, azonnal át kell tűzdelni őket hasonló összetételű földbe s később ugyanilyenbe kell állandó helyére kiültetni. Nagy szerepük van nyári virágaink között a begóniáknak, mert kertben, ablakban, balkonon egyaránt hálás virágzók. A bokor- vagy „mindig-virágzó“ fajok magvait kora tavasszal homokkal kevert hangaföldbe vetjük, ládikába vagy cserépbe. A magvakat alig takarjuk, a vetést állandóan nedvesen és melegen tartjuk. A kikelt palántákat áttűzdelés után ültetjük csak állandó helyükre. Csakugyan „mindig virágzó“, mert szüntelenül hozzák szépségüket, de szerény virágukat. A legpompásabb szobavirágaink közül való ellenben a nálunk aránylag még kevésé elterjedt, ú. n. gumós-begónia. A legragyogóbb színekben pompázó egyszerű és teljes virágai bámulatosan szépek, míg tenyésztése nagyon egyszerű. A gumós-begónia eddig pihent gumójában, most ébred újra a kihajtó erő s most kell újra kultúra alá fogni. A gumókat laza földdel felt ládikába ültetjük, csak kevésé, körülbelül egy cm.-nyire takarjuk be földdel és jól megöntözve, langyosított (sohasem hideg!) vízzel, mintegy 15 C hőfokú szobában ablakba állítjuk. Mérsékelt öntözés mellett a gumók néhány hét alatt kihajtanak. Hogy erőteljes növényeket nevelhessünk, a hajtásokból csak kettőt-hármat hagyunk meg. Ha a gumók jól meggyökeresedtek, átültetjük őket egyenként külön cserépbe. A földkeverék: egy-

rész lombföld, egyrészt melegügyi föld, ugyan-csak egyrészt homokkal s egy kevés faszénporral keverve. Vannak, akik még egyszer átültetik a gumókat. Miután a gumók erőteljes leveleket hajtottak és az első virágbimbók mutatkoznak, az egész virágzási idő alatt, minden két-három hétben öntözzük meg a begóniákat növénytápsó-oldattal, egy liter vízre egy grammot számítva. A gumós-begóniák megkínázzák a világosságot és meleget, de az erős napsütés ellen árnyékolni kell őket. Az elvirágzás után egyre szárazabban tartjuk gumós-begóniánkat, hogy elveszítsék leveleiket. Amint a levelek elhaltak, bekövetkezik a nyugalmi időszak.

P. Ambrus Máté:

Május királynője

Néked nyílik a virág is lenn a rónaságon,
Néked dalol a madár is a zöldelő ágon,
Néked ragyog minden csillag kéklő messzeségben,
Szívörömmel köszöntelek Május Királynője.
Csobogó kis patakokból Feléd száll az ének,
Harmatcseppben ruhád ragyog a virágos réten,
Zöldkálászos búzamezőn hullámszik az élet,
Minden, minden Néked dalol Május Királynője.
Érted hoz a nap elő új rózsaujjú hajnalt,
Alkonypírban a Te neved ragyog a magasban,
Déliverőn Néked fénylik a nap is a földre,
Téged díszít minden sugár Május Királynője.
Koldus-szegény síró hangon pengetem a lantom,
De jó volna énekelni most a legszebb hangon.
Hangjegynek, hogy ráírhatnám a világ szívére:
Hozzál békét Te a földre Május Királynője.
Szellők szárnyán felreptülök élet Eltetője,
Ugy köszöntlek szívörömmel Május Királynője.

Célszerű sportkabátka

A közeledő, nyári szezonra rendkívül alkalmas ez a csinos, kedves sportkabátka, amely akár flanelből, könnyű szövetből, vagy se-

lyemből és vászonzóból is készíthet. Az alapszíne tengerészkeké, amely a fehér vagy világosszürke sportszoknyához különösen illik. A kabátkát horgonyminta díszíti, amit ízlés szerinti színben híméznek a kabátokra.

Legszebb imakönyvek:

Egi Lant, Imádságok és énekes könyv	90 Lei
P. Boros: En Uram, én Istenem.	
Férfiak részére. Félvaszonkötésben	35 "
Férfiak részére. Egészvaszonkötésben	45 "
P. Boros: Mária légy Anyám!	
Nők részére	55 "
Walsér-Varga: Örökimádás. Nagybetűs kiadás, gvengelőtáruak is könnyen használhatják	468 "
Kis imakönyv. Pázmány Péter után, Egészvaszonkötésben	65 "
Scheffler: Jézus Neked Élek. Gyermekekimakönyv	40 "
Megrendelhetők kiadóhivatalunk utján.	

A konyha körül

Zöldborsó konzerválása. A zöldborsó egyike azoknak a konyhakertészeti termékeknek, melynek konzerválása a leggondosabb körültekintést követeli meg. Mert úgy konzerválni, hogy túlpuha vagy túlkemény ne legyen, az íze, színe megmaradjon, az legtöbbnyire a borsó minőségétől függ, mert az egyik fajta sokkal gyorsabban puhul meg, mint a másik. Nem árt, ha konzerválás előtt próbát ejtünk, hogy a fővő vízben gyorsan puhul-e meg a borsó. A legfontosabb, hogy a borsó frissen szedett legyen (mert csak a frissen szedett teljesen baktériummentes), másodsorban, hogy gummival ellátott patentzáros üvegekben sterilizáljuk és tegyük el a hermetikusan elzárt zöldborsót, mert főleg ettől függ az egész konzerválás sikere. Egy feltétlenül tiszta fazékban, melyet más célra nem használunk, mint befőzésre, vizet forralunk, ahány liter, annyi deka konyhasóval s aztán félretesszük. A zöldborsót hüvelyből úgy fejtjük ki, hogy a szemeket körmeinkkel meg ne sértsük, majd sóval lógó vízbe dova 5 percig forni hagyjuk, aztán szitára öntve felszűrjük, utána bőséges és többször változtatott hideg vízben lehűtjük. Majd ismét szitára öntve, a vizet lecsurgatjuk róla, kaptos üvegekbe töltjük, de csak annyira, hogy két-újjnyira legyen az üveg nyakától, aztán rátöltjük s kihűlt sóvizet, hogy a víz az üveg nyakáig érjen, rázárjuk.

Spárgaleves. A spárgát sósvízben megfőzzük és aztán mindegyiknek levágjuk a fejét. A szárazakat átpaszírozzuk, közben két deci tejfölt behabaránk kevés liszttel, föleresztjük a spárga levélével, belekeverjük az átpaszírozott spárgát és beletesztjük a spárgafejeket is. Tálaláskor forrón ráöntjük s levesestálban két tojássárgájával elhabart dió-nagyságú vajra.

Spenót feltéttel. Egy kiló spenótot sósvízben puhára főzünk, átpaszírozjuk és ha szeretjük, úgy a rántásba csipet fokhagymát téve, berántjuk. Belekeverhetünk két egész tojást, igen jó ízt ad neki. Félkiló kolbászt hosszúságú szeletekre vágva, hirtelen kisütjük forró zsírban, azután a spenótra rakva, tálaljuk.

Tejsodó. Öt tojássárgáját elkeverünk öt kanál cukorral, lassacskán hozzákeverünk fél liter forró tejet és a tűzön addig verjük a habverővel, míg sűrűsödni kezd. Levéve a tűzről, tovább verjük, míg kissé kihül. Borsodot ugyanígy készítünk, azaz a különbséggel, hogy tej helyett forró borral öntjük fel.

— Heltainé római receptjei —

Spenót-croquet. 1 kg. megtisztított spenótot forró vízbe dova 10—15 percig főzünk; levét lecsurgatjuk, sőt kissé kinyomkodjuk. Miután kihült, deszkán finomra megvagdalmuk, tálba tesszük és hozzáadunk 20—25 dkg. friss tehéntúrót, tetszés szerinti reszelt parmezánt (kb. 5—8 dekányit), 2 egész tojást, sőt, kevés törött borsot s az egészet jól összekavarva evőkanállal forró zsírba kiszaggatjuk, a halmocskák tetejét a kanállal elsimítjuk (ovál-alaknak), majd óvatosan megfordítjuk. (Ügyelni kell, nehogy sülés előtt fordítsuk meg, mert könnyen széjjel esik, míg át nem sült.)

Krumpli-hús. Izletességénél fogva ez a neve az alább leírt kitűnő, kiadós ételnek. 1 kg. lehamozott, megtörött nyers krumplit megreszelünk, hozzáadunk 2 egész tojást, kávéskanálnyi finomra vágott hagymát, finomra vágott petrezselymet, tetszés szerinti reszelt parmezánt (kb. 5 dekát), sőt, törött borsot és annyi kenyérmorzsát (prézlit), hogy sűrű, szakítható pép legyen belőle. Szintén forró zsírba szaggatjuk, rózsapirosra sütjük (ezt sem szabad megfordítani, míg körül meg nem pirult, mert széteshetik). Lehet hús mellé tálalni vagy a fenti spenót-croquet mellé.

RADIÓ

VASÁRNAP, MÁJUS 19.

Radio Románia és Radio Bucuresti. 9.30 Isztentisztelet a Boteanu templomból. 12 Időjelzés vizállásjelentés. 12.02 Grigoras Dinicu zenekara. Nemzeti áriák, Lehár, Manzatti, D'Ambrosio, Constantinescu, Tudorel Serbanescu, Elly Roman, Vasilescu, Rubinstein és Brădiceanu művek. 13 Enache Busuioceanu szaxofonozik. 13.20 Időjelzés, sporthirek. 13.30 A rádió zenekarának hangversenye. Vezényel: Ion Ghiga. Francia katonai induló Saint Saens algir szivtjéből, Debussy: Két arabeszk. Mascagni: Exotikus táncok, román táncok. 14 Hírek. 14.20 A rádió zenekarának hangversenye, Mircea Nemens énekszámával. 15 Mezőgazdasági tanácsok és hírek. 15.15 Falusiak órája. 16.15 Katonai előképzősök híradója. 16.30 Szórakoztató hanglemek. 17.15 A „Munka és Jókép” mozgalom órája. „Locandiera” Alexanader Marcu szimfonia, Carlo Goldini nyomán. 18.15 Időjelzés, időjárásjelentés. 18.17 Beszámoló a hétről. 18.32 Tánckoncert. 19.30 A nemzet órája. 20 Sporthirek. 20.05 Sadoceanu Mihály felolvasása. 20.20 Román hanglemek, Aurel Alexandrescu, Pietre Alexandru, Raul Ionescu és Fănică Luca énekszámával. 20.45 Hírek. 21 George Bumbești szindarabjának előadása. 22.30 Szimfónikus táncok hanglemekről. Moscovschi, Bizet, Richard Strauss, Luigi és Chopin művek. 23 Szórakoztató hanglemek.

Budapest I. 9 Hanglemek. 9.45 Hírek. 10 Görög katolikus isztentisztelet. 11 Református isztentisztelet. 12 Római katolikus isztentisztelet. 13.20 Időjelzés és időjárásjelentés. 13.30 A budapesti hangversenyzenekar. 14.45 Hírek. 15 Hanglemek. 16 Mezőgazdasági felolvasás. 16.45 A rádió szalonötösének műsora. 17.30 Az agrár-olaj, Kisléghy Nagy Dénes dr. felolvasása. 18 Hírek. 18.15 Várhelyi Antal orgonázik. 18.50 Reguly Antal, Illyés Gyula felolvasása. 19.15 A magyar-román labdarugó mérkőzés közvetítése. Beszélő: Pluhár István. 20 Tánckoncert. 20.15 Hírek. 20.25 Dankó Pista, a magyar nótakirály Solymos Béla felolvasása, Littasy György énekszámai. 21.15 Sporteredmények. 21.25 Fellegi Teri énekel, az Astoria trio kíséri. 21.40 Gyóni Géza emlékest. Bevezetőt mond Balogh István, Szabó Ilonka, Báthly Anna, Cselényi József énekelnek, Orszagh Tivadar hegedül, Laurisin Miklós és Uray Margit zongorázik. 22.40 Hírek, sporthirek. 23.10 A Mária Terézia 1. honvédszolgálat zenekarának műsora. 0 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 0.20 Pertis Pali cigányzenekara. 1.05 Hírek.

HÉTFŐ, MÁJUS 20.

Radio Románia és Radio Bucuresti. 12 Időjelzés, vizállásjelentés, étrend, egészségügyi tanácsok. 12.10 Részletek Ambroise Thomes „Mignon” című operájából. (Mignon: Germanie Fernay, Filina: Lucienne Tragin, Wilhelm: Meister: André d'Harker, Laerte: Valère Maier, Lothario: Demoulin. Hanglemek. 12.50 Victor Predescu zenekara Kálmán, Gilbert és Heuberger operettjéből ad elő részleteket. 13.20 Időjelzés, sporthirek. 13.30 Victor Predescu zenekara Lehar, Leo Fall operettjeiből játszik részleteket. 14 Hírek. 14.20 Victor Predescu zenekara hangversenyének folytatása: Abraham Pál, Hervé és Lehar operett részleteket ad elő. 19 Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02 Irodalmi krónika. 19.15 Tacny Cheosseian bemutatkozó hangversenye. Ariák Mozart „Figaro házassága”, Delibes „Lakmé” és Puccini „Bohémélet” című operáiból. 19.30 Serafim Antropo csellózik. Purcell áriája, Glazunov: Arab melódia, dal és spanyol szerenád. 10.50 Magyar nyelvű hírszolgálat. 20 „A kenyér problémája”, D. Andronescu felolvasása. 20.20 A rádió hangversenyzenekarának hangversenye. Vezényel Th. Rogalaki, énekel Valentina Cretoiu Tassian. Suppé „Vig fiúk” nyitány, aria Zeller „Madárkeskedő” (ének), Lortzing „Fegyverkovács” (ének) D'Ambrosio: Scherzo, aria Lehar Éva című operettjéből (ének). 20.45 Hírek. 21 A rádió hangversenyzenekarának műsora: César Cui: két miniatűr, aria Flechtenmacher operettjéből, Friedmann-Günther: két bécsi valcer, aria Flondor egyik operettjéből, aria Flondor „Szent György éjszakája” című operettjéből, Neman: modern táncszvit, MacDowell: amerikai szvit, Rust: három tavaszi nap, Rust, Kelet és Bullerian: Tre-pak. 22.10 Hírek, sporthirek. 22.30 Schumann koncertje hegedűre és orgonára (hanglemek). 23 Részletek francia dalművekből. Lully: Preludim az Alceet-ből és induló a Thésée-ből (a Filadelfia) szimfónikus zenekar, vezényel Stukowski). Nyitány a Thésée-ből ének: Jane Laval. Részlet Berlioz Faust elkarhozása című dalművéből. Énekel: Panzera. Aria Massenet Manon-jából. Germaine Feraldi, két aria Delibes Lakmé-jából Germaine Feraldi. Jelenet Debussy „Pelleas és Melisanda-jából. Mercebe Nespoulos Alfred Maguenad és Hektor Dufranne. 23.45 Hírek francia, német, angol és olasz nyelven.

Budapest I. 7.45 Torna. 8 Hírek, hanglemek, étrend. 11 Hírek. 11.20 Felolvasás Kemény Zsigmondról. 11.45 Pusztai Sándor elbeszélése.

13.10 Csorba Gyula cigányzenekara. 13.40 Hírek. 14.20 Időjelzés, időjárásjelentés. 14.30 Katonazenekar. 15.30 Hírek. 16.35 Tudós nők, Molière vígjátéka. Szünetben hírek, időjárásjelentés. 19.30 Skolil Ottó gitározik. 19.50 Elet és szabadság. Vértesi Frigyes és Sveta Károly vitája. 20.15 Hírek. 20.25 Tánckoncert. 21.10 Az Operaház zenekara. 20.40 Hírek, időjárásjelentés. 23.10 Sárközy Gyula cigányzenekara muzsikál, Orbán Sándor énekel. 0 Hírek német, olasz, angol, francia és eszperantó nyelven. 0.25 Szórakoztató zene. 1.05 Hírek.

KEDD, MÁJUS 21.

Radio Románia és Radio Bucuresti. 12 Időjelzés, vizállásjelentés, étrend, egészségügyi tanácsok. 12.10 Román hanglemek. 12.50 Petrica Motoiu zenekarának hangversenye: Nemzeti áriák, Johann Strauss Mesék a bécsi erdőről, Petras: operettegyveleg, Manzatti: román dal. 13.20 Időjelzés, sporthirek. 13.30 Petrica Motoiu zenekara hangversenyének folytatása. Manzatti: Tango, Roman: Románc, Vasilescu keringője, Tudorel Serbanescu román dala, Vasilescu tangója és Olivieri Blues-ja. 14 Hírek. 14.20 Petrica Motoiu zenekarának hangversenye Alexandru Grozuta énekszámával. Brădiceanu, Brăiloiu, Baant, Montia, Filaret Barbu, Ignaton és Zirra dalai. 19 Időjelzés, időjárásjelentés. 19.01 Orvosi krónika. 19.15 Román dalénekesek hangversenye (hanglemek), Petre Alexandru, Nicu Oresanu, Dan Călinescu és Nicu Stolinescu énekszámával. 19.30 Gheorghe Poenaru olasz dalokat énekel. 19.50 Hírek magyar nyelven. 19.55 Tiana Lemnitz, Richard Wagner dalait énekei (hanglemek). 20 Szent Constantin és Helena császárok. Gh. Poma felolvasása. 20.15 A Melody-jazz hangversenye. 20.45 Hírek. 21 Johann Strauss hangverseny. (Hanglemek.) Nyitány a Cigánybáró-ból (ének: Julius Pateca és Maria Rainer), egyveleg az Ezeregy éjszakából, részletek az Egy velencei éjszakából (Peter Anders). Egyveleg

a Denevér-ből (Erna Berger és Peter Anders) 22.10 Hírek, sporthirek. 22.30 Szórakoztató és tánczene (hanglemek). 23.45 Hírek francia, német, angol és olasz nyelven.

Budapest I. 7.45 Torna. 8 Hírek, hanglemek, étrend. 11 Hírek. 11.20 Felolvasás. 11.45 Divattudósítás. Székely Mária zongorázik. Frank Lajos gondolkázik. 13.40 Hírek. 14.20 Időjelzés, időjárás és vizállásjelentés. 14.30 A rádió szalonzenekarának műsora. 15.30 Hírek. 17.10 A táplálkozás időszéri kérdései. Felolvasás. 17.45 Időjelzés, hírek. 18.15 Lakatos cigányzenekara muzsikál, Egerváry József tárogatózik. 18.55 Egészségpolitika és nemzetvédelem. Bartók Dezső dr. felolvasása. 19.20 Pátia hanglemek. 19.50 Magyar laboratóriumok. Beszélgetés Kiss Ferenc dr. egyetemi tanárral. 20.15 Hírek. 20.25 Budapesti Hangversenyzenekar. 21.25 Kempelen Farkas, Forster György hangjátéka. 22.40 Hírek. 23.10 Arizona-jazz. 0 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 0.20 Mursi Elek cigányzenekara. 1.05 Hírek.

SZERDA, MÁJUS 22.

Radio Románia és Radio Bucuresti. 12 Időjelzés, vizállásjelentés, étrend, egészségügyi tanácsok. 12.10 Részletek Suppé, Lehar, Offenbach, Oskar Straus, Messager operettjeiből, Franz Völker, Robert Bugeot, Martina Wulf és Hugó Wolf énekszámával. 12.55 A Naidin zenekar műsora. Románcok és nemzeti áriák. 13.20 Időjelzés, sporthirek. 13.30 A Kreutzer bécsi zenekar. 14 Hírek. 14.20 Ariák Zeller, Lehar, Letock, Milöcker, Kálmán és Ganne operettjeiből. Erna Sack, Peter Anders, Franz Völker és Le Cesio énekszámával. 19 Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02 Művészeti krónika. 19.15 Északi hangverseny hanglemekről. Grieg: A-moll koncertje (Wilhelm Backhaus), Sibelius: Finnország, szimfónikus költemény. 19.50 Magyar nyelvű hírszolgálat. 20 Gh. Bălăceanu tanár felolvasása a romániai fürdőkről és ásványvizekről. 20.15 Nadja Chebab, Johann Strauss, Alfred Grünfeld és Sauer műveket zongorázik. 20.45 Hírek. 21 Mascott, Audran operettje. 21.50 Hírek. 22.40 Sporthirek. 23.15 Szórakoztató hanglemek. 23.45 Hírek francia, német, angol és olasz nyelven.

KERESZTREJTVÉNY

20. (400.) szám.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		11				12			
13	14		15		16		17		18
19		20		21	22		23		
25		26		27			28		
29			30	31			32		
		34				35			
36	37		38		39				40
							43	45	
41		42			45				
46				47			48		49
50			51				52	53	54
		55			56		57		58
59									

Beküldendő: Vízsz. 1, 38, 59 és függ. 1, 10, 22.

Beküldési határidő: május 29.

Vízszintes sorok:

1 Hires angol klasszikus fordító (1688—1744).
11 Van ilyen olaj is. 12 Angol terem. 13 Jól jegyezd meg! (röv.) 15 Képző. 17 Korona röv. 18 A kör része (v = w). 19 Jég más nyelven. 21 Céger színoinimja. 24 Tisztítószermárka. 25 Görög harcisten. 27 ... bolo. 28 Kilitásba helyez. 29 Foharsz. 30 Mezei rágeszáló. 33 Utlan liba. 34 Totó, Vörösmarty verse. 35 Mindig üres. 36 Kö... dal, Vörösmarty verse. 38 Nagy magyar államférfi. 40 R. 41 Költői műfaj. 43 Enélküli ezred. 44 Angol területmérték. 46 Vék. 47 Kiesik a kezéből (j = i) 49 Angol segédige. 50 Allati hang. 51 Latin kettős magánhangzó. 52 Ismeretlen adakozó. 54 M. 55 Anyátlan. apátlan. 57 Főtt tésztaféle (ék.) 59 Angol kritikus (1709—89).

Függőleges sorok:

1 H. Pius papa családneve. 2 Tojás, más nyelven. 3 45 Romában. 4 Alfa anagr. 5 Buzdítás. 6 40. vízsz. 7 Ragadozó (ék.) 8 Ebből lettünk és ezzé válunk. 9 Autómárka. 10 Angol történet-

író (1839—94). 14 Itél. 16 Idegen férfinév. 18 A bíró teszi. 20 Tagadoszó. 22 Hires arab földrajz-író (1154). 23 Hires arab történetíró (957). 24 Ezüst vegyjele. 26 Japán város Formosa szigetén. 28 Két szó: I. beszédrész. II. kötőszó. 31 OOOOO 32 Osztrák idegen rövidítése. 37 Hindu istennő. 39 Régi lengyelországi helység Poznan alatt. 40 Irányjelzés. 42 Rév végei. 45 Latin kötőszó (ford.) 47 Olcsó husnak hig a... 48 Visszahint. 51 Eladó (ék.) 53 Idegen tagadás. 55 Kötőszó. 56 Rangjelzés. 57 Adok, latinul. 58 Kétes.

18. számú keresztrejtvényünk helyes megfejtése:

Vízszintes 1. Fertsek Ferenc. 28. Cucor. 55. Főth Lipcseyné. Függ. 1. Farkas István. 12. Csintányi Béláné. 17. Pálosy Éva. 36. Eleyen.

Helyesen megfejtették: Szabó Józsefné, Gardos Olly, Czira Emma, Csiby Lenka, Kiss Lajos, Mikcsa János, Agoston Gyula, Dorner Ernő, Mubary Béláné, Kakas István.

A jutalomkönyvet Kakas István nyerte.

LEGUJABB

A német-olasz „acélpaktum” aláírásának első évfordulója

Ribbentrop esetleg látogatásra megy Milanoba. — Olga jugoszláv hercegnő váratlan útja Londonból Belgrádba

Belgrádból jelentik: A *Politika* értesülése szerint Rómában lehetségesnek tartják, hogy Ribbentrop német birodalmi külügyminiszter az úgynevezett acélpaktum aláírásának első évfordulója alkalmából a szombati nap folyamán Milanoba érkezik.

Ugyancsak a *Politika* berlini értesülése szerint Olaszországnak a háborúba való belépése lehetőségével kapcsolatban német illetékes körök hangoztatják, hogy Olaszország esetleges beavatkozása semmiféle összefüggésben nincs azzal, mintha bizonyos terveket akarnának megvalósítani a Balkánon.

Londonból jelentik: Olga jugoszláv hercegnő, Pál kormányzóherceg felesége pénteken elhagyta Londont és váratlanul visszautazott Belgrádba. Visszautazása az általános helyzettel áll összefüggésben.

Nagyfontosságú tanácskozások Rómában a külügyminiszter és a német és az orosz nagykövet között

Belgrádból jelentik: A *Vreme* nagy cikkben foglalkozik azzal a kérdéssel, hogy mi lesz Olaszország magatartása a közeljövőben. A lap szerint Róma magatartása elsősorban attól függ, hogy milyen következményekkel jár a Maas mentén kialakuló, de még döntésig nem érett hadjárat. Általában úgy látják a helyzetet, hogy Mussolini hajlandó tárgyalni a jogos kívánságainak kielégítése után a béke megköveteléséről, de semmi nyomásra nem hajlandó az olasz érdekekből bármit is feláldozni.

Ugyancsak a *Vreme* értesülése szerint Ró-

mában pénteken nagyfontosságú tárgyalásokat folytattak a külügyminisztériumban és a tárgyalásokon a német és szovjet nagykövet vett részt. E tárgyalásokról közleményt nem adtak ki. De hivatalos körökből olyan értesülést szerzett a külföldi sajtó, hogy a tárgyalásokon a német nagykövet megkísérelte az orosz és olasz felfogást közelebb hozni, amire Moszkva a balkáni és földközi-tengeri béke megővése érdekében hajlamosnak látszik.

Japán tárgyalást kezdett Londonban a távolkeleti ellentétekről.

A *Vreme* londoni értesülése szerint pénteken esetleg óriási kihatású tárgyalások folytak egyrészt Churchill, valamint az angol és francia nagykövet, másrészt a különleges megbízással Európába küldött Kaviani japán megbízott között. Londoni körök szerint Japánban egyre erősebben terjed az a felfogás, hogy a nyugati események következtében elérkezett az idő arra, hogy Japán is fellépjen az európai színpadon. Angol kormánykörökben módot igyekeznek keresni egy modus vivendi teremtésére a távol-keleten, mely azt célozza, hogy Japán és Amerika között a surlódási felületek kiküszöböltesse és a két nagyhatalom közötti minden ellentétet zöld asztalnál intézzenek el. A tárgyalásoknak rendkívüli hordereje van, mert ha ezek sikerre vezetnek, akkor Amerika a Csendes-óceánon lekötött egész flottáját átvezényelheti az Atlanti-óceánra, a szövetségesek megsegítésére.

Óriási arányú ellentámadás indult a francia csapatok visszavonulása biztosítására

Gamelin tábornok 13 újabb gépesített dandárt dobott a harcba. Koraiak a francia frontösszeomlásról szóló hírek

Belgrádból jelentik: Párizsból jelenti a *Vreme*: — Külföldi laptudósítókknak adott információ szerint Gamelin péntek este a francia csapatok rendezett visszavonulásának biztosítására 13 újabb gépesített dandár bedobásával óriási arányú ellentámadást kezdett, hogy a francia vonalakba benyomult német páncélkocsik további előnyomulását megakadályozza. Párizsi jelentés szerint az el-

lentámadásnak sikerült jelentékeny tért nyernie. Francia katonai körök elismerik a pénteki német eredményt, de korainak mondanak minden ehhez fűzött és frontösszeomlásról elterjedt hírt. Francia katonai vélemény szerint a visszavonulás súlyos helyzetet teremtett, de ez csak epizód a gigantikus mértékű harcokban.

A szövetséges csapatok vezetői elhatározták, hogy Zeeland újabb két szigetét kiüritik

Az angol sajtó a belga-francia harctéren folyó gigantikus küzdelemlől

Londonból jelentik: (Reuter.) A hollandiai Zeeland tartományban levő szövetséges erők parancsnoka, valamint az ottani holland haderők parancsnoka együttesen elhatározta, hogy Beveland Walcheren szigetét kiüritik.

Londonból jelentik: (Reuter.) Valamennyi an-

Brüsszeltől nyugatra helyezkedtek el a szövetséges csapatok.

Párizsból jelentik: Hivatalosan jelentik szombat délelőtt: Franciaországban a péntek esti hadijelentésben említett vidéken a csata hevesen továbbfolyik. Belgiumban az általános helyzettel számolva a szövetséges csapatok visszavonuló mozgásokat hajtottak végre és Brüsszeltől nyugatra

helyezkedtek el. Az éjszaka folyamán repülőink hevesen bombázták az utakon haladó ellenséges oszlopokat és az egyes átkelőhelyeket.

Rendkívül súlyos és mozgalmas harc Észak-Franciaországban.

Londonból jelentik: (Reuter.) A francia csapatok kemény küzdelmet folytatnak. Minden erőfeszítésük arra irányul, hogy benyomják annak a kitérőnek az oldalát, amelyet a német páncélos osztagok kalapáltak ki a szövetségesek vonalaiban. Újabb ellenséges támadások indultak annál a kiszögellésnél, mely a Sambre-folyó és a Rethelől északnyugatra elterülő vidék között fekszik. Itt a németek nagy tömegben vetettek harcba csatako-

csikat és repülőgépeket és elszánt kísérleteket tesznek, hogy még tovább törjenek előre. Rendkívül súlyos és mozgalmas harc folyik.

gol lap a Belgiumban és Franciaországban folyó gigantikus küzdelem hatása alatt áll. Megállapítják a lapok, hogy ez a küzdelem a legválságosabb időket hozta Anglia történelmében. A *Daily Telegraph* azt írja, hogy Németország minden erejét bevetette ebbe a küzdelembe a rövid hetek, sőt napok alatt döntés történhet. A lap katonai szakértője megállapítja, hogy a németek áttörő támadása a frontszakasz szélességéhez viszonyítva meglehetősen mély is.

A szombat déli német hadijelentés.

Berlinből jelentik (N. T. I.): A legfőbb német hadvezetőség szombaton délután negyed-háromkor a következő hivatalos hadijelentést adta ki:

Hollandiában Zeeland tartományban Tholen kapitulációja után már csak Wissingen tengeri kikötővárosban folyik némi harc. Különben Zeeland valamennyi szigetét elfoglaltuk. A tartomány katonai parancsnoka fegyverletételre a tárgyalásokat kért. Az itteni harcok során a holland és francia hadifoglyot ejtettünk. A parti ütegeket birtokbavettük, úgyszintén a kikötőkben horgonyzó hajókat is.

Antwerpennél áttörtük az erődítményvonalat. Csapatunk megkezdte a bevonulást. A városházán már német lobogó leng.

Maubeuge-nél betörtünk a francia erődítményvonalba és az ellenséget a Sambre alsó folyásán túl az Oiseig vetettük vissza. Itt két francia hadosztályt megsemmisítettünk. Sedantól délre is jeleket nyelünk előrehatadt csapatunk.

Légihaderőnk a visszavonuló ellenségnek a nyomában van és arra a legnagyobb csapatokat méri. A tegnapi nap folyamán 108 ellenséges repülőgépet semmisítettünk meg és 26 gépet veszítettünk.

Narvik körül két cirkálóra és egy kereskedelmi hajóra légihaderőnk bombát dobott.

Dél-Afrikában az ellenségtől különösképpen használt kikötőben aknákat helyeztünk el.

Az ellenséges repülői az éjszaka folyamán Hamburg és Bremen fölött jelentek meg és nem katonai pontokra bombákat dobtak le.

Olasz hír a francia hadviselésben várható változásról. Előkészületek a kormány átköltözésére.

Rómából jelentik: A *Messenger* párizsi jelentése szerint hírek vannak forgalomban arról, hogy Gamelin helyzete megrendült és helyét esetleg Georges tábornok, jelenlegi vezérkari főnök foglalja el.

Ugyancsak a *Messenger* párizsi jelentése szerint diplomáciai körökben úgy tudják, hogy a francia külügyminisztérium protokollfőnöke megkérdezte a francia kormány mellett akreditált diplomáciai testületek vezetőit, hajlandók-e követni a francia kormányt esetleg Franciaország más helyére, sőt esetleg Franciaországon kívül eső helyre is, ha a főváros, vagy éppen az ország területének elhagyása szükségessé válik.

Amerikából a jövő héten megindul a Douglas-bombázók szállítása.

Washingtonból jelentik: A hadügyminisztérium közlése szerint az új kétmotoros, tizenhárom tonnás Douglas-bombázók szállítását 23-án megkezdik. Ezeknek a repülőgépeknek a legénysége hat emberből áll.

Párizsból jelentik (Havas): Reynaud miniszterelnök kihallgatáson fogadta Bullitt, amerikai nagykövetet.

Felfüggesztették a tengerentúli angol légi forgalmat.

Londonból jelentik (Reuter): A tengerentúli angol légi forgalmat, valamint a Párizs felé irányuló légi közlekedést felfüggesztették.

Német csapatszállítások Dánián keresztül Norvégia felé.

Stockholmból jelentik (Svéd Távirati Iroda): Dánián keresztül éjjel-nappal folynak a német csapatszállítások Norvégia felé. A jelentés azt is tudni véli, hogy ezeknek a csapatösszevonásoknak a célja Angliának északról való megtámadása.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén Oradea-Nagyvárad, II. Károly király-ut 5. szám.

CENZURAT